Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $7.00 Metams
Užsieniuose $9.00
Brooklyne $8.00
KOPIJA 5c

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ---LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States.
427 Lorimer Street, Brooklyn 6, N. Y.
Telephone: Stagg 2-3878

No. 66 ★ ★ ★ Brooklyn, N. Y., Pirmadienis, Kovo - March 21, 1949 ★ ★ ★ Metai XXXIX. Dienraščio XXXI.

ATLANTO SANTARVĖ SMAUGS LIAUDIŠKUS SUKILIMUS

Krislai

Žemaitės raštai.
"Mokslas be misijos."
V. Andrulio maršrūtas.
Šaltasis karas mokyklose.
Kultūra ir taika.
Dievas, klerikalai ir komunistai.
Tikrovė atidaro akis.

Rašo A. BIMBA

Tarybų Lietuvos Valstybinė Grožinės Literatūros Leidykla išleido žymiosios lietuvių tautos rašytojos žemaitės raštus. Tai dideli keturi tomai, viso virš du tūkstančiai puslapių.

Tik dabar Lietuvoje žemaitės kūryba susilaukė pilno ir teisingo įvertinimo.

★ ★ ★

Prof. Dr. Jacob S. Orleans gerai išsimiegojo ir surado, kad mūsų kolegijos ir universitetai gamina žmones be vilties ir tikslo. Pabaigęs mokslą žmogus klausia, ar apsimoka gyventi?

Dar pusė bėdos būtų, jeigu tik tiek nelaimės su mūsų mokyklomis tebūtų. Blogiausia tas, kad jos taip pat gamina aklus garbintojus išnaudojimo žmogaus žmogumi. Jaunuolis, išėjęs iš mokyklos, taip pat galvoja: Kaip čia ką nors gražiai apskutus, kad pačiam būtų galima be darbo poniškai gyventi? Jis išmokytas tikrąją dorą, tikrąjį žmoniškumą saugiai pavošti visagalinčiuoju doleriu.

Dalykas ne tame, kad mūsų mokslas būtų be misijos. Jis turi misiją. Tragedija tame, kad toji misija nežmoniška ir žiauri.

★ ★ ★

Į rytus iš Chicagos atvažiuoja Vincas Andrulis, dienraščio Vilnies redaktorius. Jis aplankys daug kolonijų, pasakys daug prakalbų.

Svarbu, kad susirinkimai būtų skaitlingi. O tai priklausys nuo vietos draugų pasidarbavimo. Nepatingėkite pasidarbuoti. Darykite taip, kad kalbėtojui nereikėtų kalbėti tuštiems krėslams.

★ ★ ★

Sakykite, kaip norite, bet šaltasis karas žmones krausto iš proto. Skaitau pranešimą, kad susirinko pora tuzinų labai mokytų vyrų ir generolų. Jie nutarė šaltąjį karą nešti į visas mūsų mokyklas. Jie sako: Apart gramatikos, aritmetikos, fizikos ir biologijos, dar sistematiškai reikia mokyti mūsų vaikus ,kaip neapkęsti rusų ir kaip prakilnu būtų visus, kurie išpažįsta ir skelbia socializmą, nušluoti nuo šios ašarų pakalnės.

Sudarytas komitetas ir to komiteto pryšakin pastatytas Columbijos universiteto prezidentas Eisenhower.

★ ★ ★

Tuo tarpu jau renkasi New Yorkan delegatai į Kultūros ir Mokslo Konferenciją dėl Pasaulinės Taikos. Suvažiuos pažangūs mokslo vyrai ir kultūrininkai. Ištisas dvi dienas (kovo 25 ir 26) kalbės apie karo pavojų ir ieškos priemonių jo išvengimui.

Panaši konferencija pernai įvyko komunistų vadovaujamoje Lenkijoje. Visi, kurie norėjo nuvykt, buvo Lenkijon įleisti be jokio pasigyrimo ir sijojimo.

Tuo tarpu mūsų valstybės departmentas vieniems leidimą įvažiuoti Amerikon davė, kitiems nedavė. Tuos pačius leidimus davė su išniekinimu tų, kurie leidimų prašė. Jie čia atvažiuoją kalbėti ne savo valia ir protu.

Komercinė spauda visą konferenciją taip pat storai apspiaudė.

Kas tik prieš karą, tas sumaišomas su juodąja žeme. Tai laikai, tai gadynė! Tai pasiutimas!

★ ★ ★

Vieno klerikalų laikraščio redaktorius dejuoja:

"Komunizmo nenugalėsime įtikinant komunistus jų paklydime. Mes neturime tokios kantrybės, kokią turi Dievas su žmonėmis."

Tai kur išeitis? Jos nebėra. Klerikalizmui ateina kapūt!

Valstybės Sekretorius Sako, Santarvė Slopins Judėjimus Prieš Senąsias Valdžias

Nors Sakoma, Kongresas Spręs apie Karo Skelbimą, bet Amerika iš Anksto Įpareigojama Vartot Karinę Jėgą

Washington. — Amerikos valstybės sekretorius Dean Acheson per radiją ir pasikalbėjime savaip aiškino paskelbtą planą dėl šiaurės Atlanto kraštų santarvės ir bažijosi, būk ta santarvė steigiama tiktai "taikai palaikyti", esą, prieš užpuolikus.

Užpuolikais Achesonas laiko ir vidujinius liaudies judėjimus prieš esamąsias valdžias vakariniuose kraštuose, stojančiuose į Atlanto santarvę. Tuos judėjimus jis vadina "iš svetur įkvėptais", įtardamas Sovietų Sąjungą. Taigi ir prieš tokius darbo žmonių judėjimus galėtų būti panaudota karinė Amerikos, Anglijos ir kitų Atlanto santarvės narių jėga.

Tatai supranta ir komercinis New Yorko laikraštis Daily News, rašydamas:

— Valstybės sekretorius Achesonas, besikalbėdamas su korespondentais, pareiškė nuomonę, kad mes gal turėtume kariauti, jeigu "raudonieji" pradėtų revoliuciją Francijoj ar Italijoj, be jokios ginkluotos paramos iš Rusijos. Tatai parodo, kaip Achesonas ir jo bendrai galės įvelti mus karan, jeigu Senatas užgirs tą sutartį.

Atlanto santarvės plano penktasis skyrius sako:

— Jeigu kas užpultų bent vieną šiai santarvei priklausantį kraštą, tatai būtų laikoma užpuolimu prieš visus jos narius. Tokiame atsitikime visi kiti tuojau darytų reikalingus žingsnius, tarp kurių būtų ir ginkluotos jėgos naudojimas.

Nors Achesonas dėstė, jog Kongresas spręstų apie karo paskelbimą, tačiau šis santarvės paragrafas jau iš anksto įpareigoja Ameriką kariauti prieš tariamą užpuoliką ateityje.

— Taigi užtektų tiktai sučiaudėti, kad mes jau dabar karan eitume, — sako kitas newyorkinis laikraštis, Daily Mirror.

Atlanto santarvėn dedasi Amerika, Anglija, Kanada, Francija, Belgija, Holandija, Luksemburgas ir Norvegija.

Amerika ir Anglija dar pakvietė Italiją, Portugaliją, Daniją ir Islandiją. Spėjama, jog toliau pakvies Franko Ispaniją ir Airiją.

H. Wallace Pasmerkė Atlanto Santarvę

New York. — Progresyvių Partijos vadas Henry Wallace karčiai smerkė Atlanto santarvę. — Amerikos valdžia, kurdama tą karinę santarvę, sumindžioja savo pasižadėjimus palaikyti taiką per Jungtines Tautas, — šakė Wallace. — Atlanto santarvė užkrauna amerikiečiams nepakeliamą naštą dėl Atlanto kraštų ginklavimo.

Maskva Sako, Atlanto Blokas---Karo Įnagis

Maskva. — Sovietų radijas pareiškė: — Šiaurės Atlanto kraštų santarvė yra karo ruošimas prieš Sovietų Sąjungą.

Oficialė Sovietų žinių agentūra TASS sakė: —Atlanto santarvė yra užpuolimo įrankis, nukreiptas prieš Sovietų Sąjungą.

Maskvos spauda ir radijas ypač smerkė Amerikos imperialistus, kaip Atlanto santarvės meistrus-diktuotojus.

Anglija paskyrė dar $6,000,000 metinės paramos arabiškam Transjordano karaliui; iki šiol duodavo jam po $8,000,000 per metus.

Suimti 3 Franc. Konsulato Pareigūnai Lenkijoje

Varšava.— Lenkijos saugumo policija suėmė tris Francijos konsulato pareigūnus Wroclaw mieste. Jie kaltinami, kad iš pasalų veikė prieš Lenkijos respubliką.

Amerikos Komunistų Partijos generalis sekretorius Eugene Dennis su savo sūneliu. Dennis, ilgametis darbininkų vadas, kovotojas už liaudies teises, yra vienu iš tų 11-kos teisiamųjų, kurių teismas prasidėjo (oficialiai—lig šiol ėjo džiūrės skyrimo procesas) šią savaitę. Dennis ryžosi pats gintis save ir ginti savo partiją teisme.

Italijos Seimas Užgyrė Atlanto Santarvę; Žmonės Ryžtai Kovos Prieš Ją, Sako Togliatti, Nenni

Roma. — Tai ne pabaiga, o tik pati pradžia mūsų kovos prieš Atlanto karinę santarvę, — užreiškė kairiųjų socialistų vadas Pietro Nenni Italijos seime, kuomet seimas užgyrė Italijos stojimą į tą santarvę. — Mes dėsime visas galimas pastangas, kad sulaikytume Atlanto sutarties įvykdymą iš Italijos pusės.

Komunistų vadas Palmiro Togliatti seime įspėjo de Gasperio klerikalų valdžią:

— Nors jūs pervarėte seime savo užgaidą įtraukti Italiją į Atlanto santarvę, bet jūs dar turėsite skaitytis su Italijos žmonėmis.

Valdžios tempimą į Atlanto santarvę seimas užgyrė 342 balsais prieš 170. 19 atstovų susilaikė nuo balsavimo.

Palmiro Togliatti įnešė pasiūlymą — uždraust svetimiems kraštams turėti karines bazes Italijoj.

Togliatti'o pasiūlymas atmestas 317 balsų prieš 175.

Einant seime ginčams dėl Atlanto santarvės, klerikalai koliojo kairiuosius atstovus, vadindami juos "bailiais", ir iššaukė muštynes.

Tuo tarpu darbininkai daug - tūkstantinėmis miniomis, demonstravo gatvėse ir prieš valdžios rūmus, šaukdami: "Mes norime taikos!" "Šalin karą!" "Šalin tą karinį suokalbį—Atlanto santarvę!"

Policija įniršusiai daužė buožėmis demonstrantus ir stovinčius stebėtojus, be skirtumo. Kiti policininkai amerikiniais "džypsais" pleškėjo stačiai į susibūrusias minias, žalodami vyrus ir moteris.

Komunistų Vadai Reikalauja Panaikint Bylą prieš Juos Arba Atidėt Teismą

Spauda ir Radijas Taip Sukurstė Ūpą prieš Komunistus, Jog Dabar Neįmanomas Būtų Teisingas Teismas

New York. — Vienuolikos kaltinamųjų komunistų vadų advokatai penktadienį reikalavo, kad federalis apskrities teisėjas Haroldas Medina panaikintų bylą arba atidėtų teismą 90 dienų.

Apsigynimo advokatai nurodė, jog komerciniai laikraščiai, radijai ir kardinolo Spellmano demonstracijos taip sukurstė jautulius prieš "raudonuosius," jog dabar negalėtų būti komunistams jokio teisingo, bešališko teismo.

Advokatai pristatė didžiulę 236 puslapių knygą, sudarytą iš laikraštinių rašymų prieš kaltinamuosius ir prieš visą Komunistų Partiją.

Teisėjas Medina atsakė, jog pirmadienį padarys sprendimą dėl šio reikalavimo — panaikinti bylą arba atidėti teismą.

Penktadienį teisėjas davė patvarkymus sušauktiems dvylikai džiūrimanų ir keturiems jų pavaduotojams (alternatams). Jis ypač uždraudė jiems su kitais žmonėmis kalbėtis apie teismo eigą; taipgi įsakė neskaityti laikraščių ir nesiklausyti radijo, kur paliečiama ši byla.

Džiūrė teismui sudaryta iš 7 moterų ir 5 vyrų.

(Džiūrės narių sąrašas jau buvo paskelbtas Laisvėje su parodymais, kaip vienpusiškai ta džiūrė parinkta.)

Ketvirtadienį buvo paskirti keturi džiūrimenų pavaduotojai — 4 moterys. Jos sėdės su reguliare džiūre, ir jeigu koks džiūrės narys neateitų, tai pavaduotoja užimtų jo vietą.

PAVADUOTOJŲ SĄRAŠAS

Džiūrimanų pavaduotojos yra sekamos:

Jane Schultz'ienė, pirmiau buvusi politinio republikonų klubo sekretorė, kadaise buvusi pašto tarnautoja, persiskyrėlė.

Lillian Wolfe, turtingo pardavinėtojo (seilsmano) pati. Ji prisipažino, jog davė aukų prieškomunistiniam Amerikonų Legionui.

Diana E. Zagat'ienė, šeimininkė, buvusi Wanamakerio departmentinės krautuvės raštininkė, kuri karo metu tarnavo laivyno departmente. Ji prisipažino, jog pati buvo Amerikonų Legiono nare; taipgi pasisakė, kad asmeninis jos draugas yra armijos majoras George Fielding Eliot, prieškomunistinis laikraščių kolumnistas, viršininkas Common Cause prieškomunistinės organizacijos.

Matilda Dunn'ienė, buvusi apdraudos kompanijos apyskaitų patikrintoja, kurios sūnus yra katalikų kunigas.

Teisėjas Medina nusprendė patį teismą pradėt šį pirmadienį.

Komunistų vadai kaltinami, kad skleidė marksizmą-leninizmą ir būk skelbę, kad reikėsią nuversti Amerikos valdžią "jėga ir prievarta."

Baltijos Išvietintieji Sulaikomi Švedijoje

Stockholm, Švedija.—Sovietų Sąjunga jau antrą sykį per tris savaites užprotestavo, kad Švedija persekioja laikomus Švedijoje išvietintus sovietinius piliečius iš Baltijos kraštų — lietuvius, latvius ir estus, bet neleidžia jiems į savo tėvynes grįžti.

Švedija atmetė Sovietų protestą; sakė, kad ji "priglaudė juos kaip politinius pabėgėlius", kurie, esą, "nenorį namo grįžti."

Lenkija Pavaro Amerikos Ambasados Narį

Varšava. — Lenkijos valdžia pareikalavo, kad Jungtinės Valstijos tuojau atsiimtų savo ambasados narį Chesterį H. Opal'ą, nes Opalas įžeidė Lenkiją. Jis, amerikinės ambasados laikraštuko redaktorius, išspausdino pranešimą, kuris vadina Lenkiją "Sovietų pastumdėle". Dėl to Opalas turės išsikraustyt iš Lenkijos.

Anglijos, Francijos ir kitų vakarinių kraštų valdovai susiriesdami giria karinę Atlanto santarvę.

Kinų Komunistai Pareiškė, jog Kinijos Liaudis Išvien Su Sovietais Kovotų prieš Užpuolikus Imperialistus

Nanking, Kinija. — Kinų komunistai savo spaudoj ir per radiją iš Šiaurinės Šensi provincijos sveikino premjerą Staliną, kaipo "didįjį vadą žmonijos, kovojančios dėl taikos."

Kartu kinai komunistai smerkė Ameriką už mėginimą iššaukti naują pasaulinį karą. Tuo tikslu Amerika organizuoja šiaurinio Atlanto šalių santarvę, kaip užreiškė Kinijos komunistai per spaudą ir radiją. Jie, tarp kitko, sakė:

— Jeigu imperialistinių kraštų avantiuristai drįstų iššaukti naują pasaulinį karą, tai Kinijos žmonės be klausimo vykdytų Sun Yat-seno patvarkymą, — jog Kinijos žmonės privalo ranka rankon maršuoti su tarybine Rusija.

(Sun Yat-sen buvo respublikinės kinų revoliucijos vadas, jų respublikos tėvas.)

Kinų komunistų radijas tęsė:

— Sovietų Sąjunga yra branduolys taiką mylinčiųjų jėgų visame pasaulyje. Tarp tų jėgų yra naujosios demokratijos rytinėje Europoje, Komunistų Partijos kapitalistiniuose kraštuose, revoliucinės darbo unijos ir kitos liaudiškos organizacijos.

Jungtinės Valstijos mojasi karu išeiti iš sunkios ūkinės ir politinės krizės. Bet Kinijos įvykiai įrodė, jog Amerikos galybė yra tiktai tokia, kaip popierinio tigro.

Nežiūrint bilionų dolerių ir daugybės ginklų, kuriuos Amerika sugrūdo Kinijos tautininkams, kinų komunistai - liaudininkai laimi naminį karą prieš reakcinius tautininkus.

Ir jei visos taiką mylinčios jėgos pasaulyje susivienytų kovon, tai galėtų atmušti karo pavojų, kuriuo Amerika grasina.

Sovietų Sąjungos draugiškumas link Kinijos liaudies yra svarbus reiškinys, kuris padeda atmušti imperialistinį užpuolimą ir išvystyti naują Kiniją,— sako kinų komunistų radijas.

Kinų komunistai taipgi smerkė Čiang Kai-šėko padarytą prekybos sutartį su Amerika; tvirtino, jog ta sutartis pavergtų Kiniją amerikiniams imperialistams, jeigu kinų liaudis neužkirstų tam kelią.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Every day except Sundays and Holidays
Established April 5, 1911
427 LORIMER STREET, BROOKLYN 6, N. Y. -:- Tel. STagg 2-3878

President, GEORGE WARES; Secr.-Treasurer WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$7.00	Canada and Brazil, per year	$8.00
United States, per 6 months	$3.75	Canada and Brazil, 6 months	$4.00
Brooklyn, N. Y., per year	$8.00	Foreign countries, per year	$9.00
Brooklyn, N. Y. per 6 months	$4.00	Foreign countries, 6 months	$4.50

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Sun Yat-seno Testamentas

Šį mėnesį (kovo 12 d.) sukako lygiai 24 metai, kai mirė Kinijos respublikos įkurėjas, **Sun Yat-sen.**

Sun Yat-sen skaitomas Kinijos Jurgiu Washingtonu. Tai buvo uolus, tvirtas ir toli numatąs politikas—liaudies vadas, kuriam vadovaujant, buvo nuversta Kinijos monarchija, Manchu dinastija.

Sun Yat-sen buvo pažangus vyras, stojęs už glaudų bendradarbiavimą komunistų su Kuomintango partija, kurią jis buvo įkūręs ir kuriai vadovavo iki savo mirties.

Įdomu prisiminti, ką Sun Yat-senas sakė prieš savo mirtį, kaip jis žiūrėjo į Kinijos ateitį?

Prieš pat savo mirtį Sun Yat-sen parašė laišką Tarybų Sąjungos vyriausybei. Laiško turinys, kurį mes žemiau paduodame, kalba pats už save. Štai, ką jis bylo ja:

"Pekinas, Kinija.

"Brangieji Draugai:

"Kuomet aš čia guliu patale ligos, kuriai nėra žmogiškų pastangų atsilaikyti, mano mintys yra nukreiptos į jus, taipgi į mano partijos ir mano šalies likimą.

"Jūs esate priešakyj laisvų respublikų sąjungos — palikimas nemirštančiojo Lenino, paliktas pasaulio pavergtiems žmonėms. Su to palikimo pagalba imperializmo aukos neišvengiamai pasieks išsilaisvinimo iš po to tarptautinio režimo, kurio pagrindai per ilgus amžius buvo suleisti į vergiją, karus ir neteisėtumą.

"Mirdamas, aš palieku Partiją, kuri, kaip aš visuomet troškau, išvien eis su jumis savo istoriniame galutino Kinijos ir kitų naudojamųjų kraštų išlaisvinimo darbe iš imperializmo jungo. Likimas jau taip nulėmė, kad aš esu priverstas neužbaigti savo pradėto darbo, priverstas palikti jį tiems, kurie, būdami ištikimi Partijos principams ir mokymams, bus, tuo būdu, mano ištikimi pasekėjai.

"Tai turėdamas galvoje, aš įsakiau Partijai (vadinasi, Kuomintangui. — **Laisvės Red.)** palaikyti glaudžius su jumis ryšius. Tvirtai tikiu, kad jūs remsite mūsų kraštą ir ateityje, panašiai, kaip rėmėte praeityj.

"Palikdamas jus, brangieji draugai, aš troškčiu pareikšti viltį, kad netoli toji diena, kurią SSSR mielai pasitiks galingą ir laisvą Kiniją, kaip draugę ir talkininkę, ir kad didžiojoje kovoje dėl pasaulio pavergtų tautų išlaisvinimo, abi šios talkininkės žingsnis žingsnin žygiuos į pergalę.

"Su broliškais sveikinimais,

"SUN YAT-SEN."

Tokis buvo Sun Yat-seno testamentas, paliktas prieš jo mirtį.

Deja, Čiang Kai-šekas, ir net Sun Yat-seno sūnus, Sun Fo tąjį testamentą **išdavė**, nueidami tarnauti imperializmui, prieš kurį Sun Yat-senas kovojo!

Šiandien Kinijos liaudis, vadovaujama komunistų, siekiasi atstatyti savo kraštą į tas vėžes, kuriose jį paliko Sun Yat-senas prieš 24-ris metus.

Po 100 Metų

Leonas Pruseika Vilnyj rašo:

"Šiuo laiku sueina lygiai šimtas metų, kai Koelne, Vokietijoj, įvyko komunistų byla. Tarpe teisiamųjų buvo ir Karolis Marksas, autorius Komunistų Manifesto.

"Marksą ir jo draugus kaltino, kaipo konspiratorius, išdavikus ir taip toliaus.

"Marksas taip argumentavo: Į kiekvieną naują visuomenišką sąjudį viešpataujančioji klasė žiūri kaip į "suokalbį prieš civilizaciją." Bet naujas visuomeniškas sąjudis, jei jis apima minias, jei jam vadovauja progresyvė klasė, visuomet laimi.

"Marksas laimėjo toj byloj."

Veikiausiai tuomet Marksas nei nesvajojo, jog po 100 metų New Yorke bus teisiama dvylika komunistų vadų už tai, kad jie suorganizavo partiją, pagrįstą jo, Marko, mokslu.

Bet taip yra!

Ir šių dienų niūjorkiškis teismas beveik kartoja ano, koelniškio teismo "argumentus."

Amerikos komunistų vadai yra formaliai kaltinami organizavime marksistinės partijos, yra kaltinami suokalbyj dabartinei mūsų krašto santvarkai nuversti jėga.

Monoplistinė spauda ir net mūsų šalies prezidentas, kuris dažnai paleidžia neapgalvotus išsireiškimus, vadina komunistus "šalies išdavikais."

Tai parodo, jog kapitalizmas, nepaisant, kur jis bebūtų, naudoja tą pačią metodą ir net tuos pačius terminus savo priešui, darbininkams, paneigti, pulti, persekioti.

Valdančioji klasė žino, jog, apsidirbus su komunistais, pirmaeiliniais darbininkų avangardo būriais, jai bus lengviau paklupdyti visą darbininkų klasę, priversti ją tarnauti jai be pasipriešinimo.

Tai privalo žinoti kiekvienas darbo žmogus, nepaisant, kur jis begyventų.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

KORESPONDENTO ĮSPŪDŽIAI MASKVOJE

"The New York Times" pasiuntė Maskvon Harrison E. Salisbury. Jo korespondencija apie pirmuosius įspūdžius Maskvoje tilpo to komercinio dienraščio kovo 15 dienos laidoje.

Korespondentas Salisbury rašo esąs nustebintas tuo dideliu pasikeitimu, kuris įvyko Tarybų šalyje per paskutinius penkerius metus. Salisbury Maskvą matė 1944 metais. Tai buvo karo pergalės dienos. Tai buvo taip pat dienos, kuomet Maskvoje ir kituose miestuose visur matėsi karo sugriovimai ir žmonių išvargimas. Nuo to laiko įvyko stebėtinų pasikeitimų, tiek fizinių, tiek psichologinių.

"Tie pasikeitimai," rašo Salisbury, "ryškiausiai matomi Maskvoje." Tie pasikeitimai paliečia kiekvieną gyvenimo sritį. Visur verda krašto atstatymo darbas. O "psichologiniai Sovietų laimėti - karą vąjų pavadavo lygiai įtemptas vajus prieš naują karą, kuris, rusai teigia, grumoja iš Vakarų ir Jungtinių Valstijų."

Tarybų šalies žmonės naujó karo nenori. Jie žino, ką reiškia karas. Jie ant savęs patyrė visus moderniško karo žiaurumus. Korespondentas Salisbury rašo apie pasikalbėjimą su leningradiete prie Suomių rubežiaus. Ji "yra leningradietė, kuri pergyveno baisųjį miesto apgulimą 1941-1942 metais ir matė, kaip josios 11 metų amžiaus dukters geltoni plaukai pražilo sąlygose baimės, šalčio, alkio ir ligų, — sąlygose, kokių veikiausia jokio kito miesto gyventojai nėra pergyvenę.

"Ši moteriškė pasakė: 'Mes, Leningrado žmonės, norime taikos. Mes matėme karą. Mes nenorime karo.' Atrodo, jog ši maloni, gabi muitų inspektorė trumpais žodžiais išreiškė troškimus visų Tarybų Sąjungos arti dviejų šimtų milijonų gyventojų. Rusijos žmonių troškimas taikos aštriai nudažo visą Rusijos paveikslą."

Salisbury matė Maskvoje perėjimą iš karinio į taikos gyvenimą. Maskvos gatvėse jau tiršta automobilių, naujų, gražių, puošnių. Senieji, persikimšę žmonėmis gatvekariai pakeisti puikiais, naujais, elektriniais gatvekariais ir busais.

Maskvos požeminis traukinys ("subvė"), nors tebėra labai prisikimšęs, bet tik tiek, kiek ir New Yorko požeminiai traukiniai 5 val. vakare, kai žmonės skubinasi namo iš darbo. Susisiekimas palengvintas atidarymu naujų traukinio linijų. Maskvos gyventojų skaičius smarkiai auga. Todėl eina statymas naujų "subvių."

"Times" korespondentą nustebino pagyvėjimas Maskvos krautuvėse ir sandėliuose. "Su panaikinimu karo metu įvesto racijonavimo Maskvoje žydėte pražydėjo visokios rūšies krautuvės. Grosernės, pieniškų produktų krautuvės ir vyno parduotuvės užtinkamos beveik kiekviename gatvės kampe ir dažnai bent po kelias toje pačioje gatvėje. Maisto krautuvės pilnutėlės visokių produktų tokiomis kainomis, kurias maskviečiai gali pasimokėti, sprendžiant pagal pirkikų kiekį tose krautuvėse. Geriausią pavyzdį maisto padėties pasikeitimo pavaizduoja tas faktas, jog beveik kiekvienas Maskvos gyventojas, kuris šiam korespondentui teko matyti prieš ketverius metus, šiandien yra gerokai riebesnis, užsidėjęs daugelį svarų svaros . . .

"Lygiai taip pat pastebimas pagerėjimas apsirengime, palyginus su kariniais metais. Natūrališkai šiandien Maskvos gatvėse sutiksi daug mažiau žmonių militarinėse uniformose, ir tos uniformos daug gražesnės . . ."

Korespondentas pastebėjo daug naujų statybos projektų. Tačiau vis dar tebėra sunki padėtis su gyvenamais namais, jų toli gražu per maža. Bet ir čia gyventojai džiaugiasi dideliu laimėjimu.

"Naktį Maskva atrodo visiškai kitaip, negu karo metu. Tiesa, dar toli gražu šaukia nuo New Yorko Times Square, bet jau pilna elektros šviesų ir elektra apšviestų iškabų, ypatingai teatrų distrikte."

RŪPINKIS, BET NEPAMESK PROTO

Dr. Biežis smarkiai bara tuos, kurie išeina iš visų ribų besiklapatavodami dėl savo sveikatos padėties. Tokie žmonės dažniau serga ir greičiau miršta. Jis rašo:

> Tie, kurie perdaug yra susijaudinę savo sveikatos bukle ir jos ateitimi labai dažnai tik tuomi ir tegalvoja. Jie dažniausia pamiršta visą kitą. Jie net tiek įsigilina į savo sveikatos ateitį, kad užmiršdami visą kitą net įpuola į desperatišką baimę, kurioje nuolatos gyvena manydami, jog bile minutę ištiks nelaukta tragiška staigmena liečianti gyvybės normalę eigą. Panašus perdidelis susirūpinimas arba geriau pasakius nuolatinė baimė, kad kartais gali atsitikti kas nors rimto ilgainiui priveda prie nervų pairimo ir net proto lygsvaros netekimo.
>
> Praktiškai kalbant, šie žmonės visada gyvena baimėje, jog bile dieną kas nors blogo atsitiks su jų sveikata, kas greičiausia užbaigs jų gyvenimo dienas. Daugiausia jie remia savo vaizduotės įsitikinimą, kad štai draugas, pažįstamas ar kaimynas tulos ligos susirgimu neteko gyvybės. Taigi greičiausia ir jie įsivaizduoja, jog irgi tokis pat likimas jo laukia. Žinoma, panašiam sanprotavimui nėra nė logikos, nė prasmės. Kokia nelaimė ar laimė ištinka vieną ar kitą, dar anaip tol nereiškia, kad tokis pat likimas paseks ir kitus.
>
> Užtat šiuo sumetimu ne tik nėra, bet ir visai nepatartina bereikalingai perdaug susirūpinti savo sveikata, nes tokis rūpestis neretai veda asmenį į nervuotumą, nemiegą, ir bendrai, troškimą gerėtis gyvenimu bei ilgiau gyventi. Kada žmogus įpuola į tokią padėtį, o jų yra gana daug, tai jis, galima sakyti, nebeturi ateities, nė noro ilgiau gyventi. Jis dažnai lieka sau ir saviškiams didžiulė problema, kurią tik retais atsitikimais tegalima patenkinančiai išrišti.

AR AMERIKA KĖSINASI ANT FORMOZA SALOS?

Iš Nankingo rašo "The New York Times" korespondentas Lieberman apie Kinijos komunistų radijo pranešimą apie Amerikos žygius tolimuosiuose rytuose. Radijas, sako, persergsti Kiniją, kad Jungtinės Valstijos mojasi faktinai okupuoti didžiąją Kinijos salą Formozą ir ten įsisteigti militarinę bazę. Taip pat, sako radijas, Čiang Kai-šekas žada kraustytis ant tos salos ir ten sudaryti savo naują valdžią. Čiangas, žinoma, būtų Amerikos globoje.

Formoza turi apie septynis milijonus gyventojų. Ji užima 13,429 ketvirtainių mylių plotą. Tarpe salos ir pačios Kinijos guli Formoza sąsiauris, kurio siauriausia vieta yra nuo 60 iki 80 mylių.

Kinijos komunistai teigia, kad Amerikos kėsinimasis ant Formoza įsteigti militarinę bazę grumotų užpuolimu ant Kinijos. Jie sako, kad kaip visa pati Kinija, taip Formoza bus išlaisvinta iš Čiango klikos rankų.

TOKIŲ SUTVĖRIMŲ LIETUVAI NEREIKIA

Vilnyje L. Pruseika rašo:

"B. Dirmeikis, užbaigęs Dirvoje savo klajonių ir bastymosi istoriją, patetiškai klausia: Kada, kada pagaliaus ateis jam valanda grįžti Lietuvon?

Niekuomet! Tokių šliaužlių, kurie du sykius bėgo pas hitlerininkus ir buvo grįžę Lietuvon su rudųjų nacių gaujom, Lietuvai nereikia.

Savo ta istorija Dirmeikis pats sau pasirašė apkaltinimo aktą."

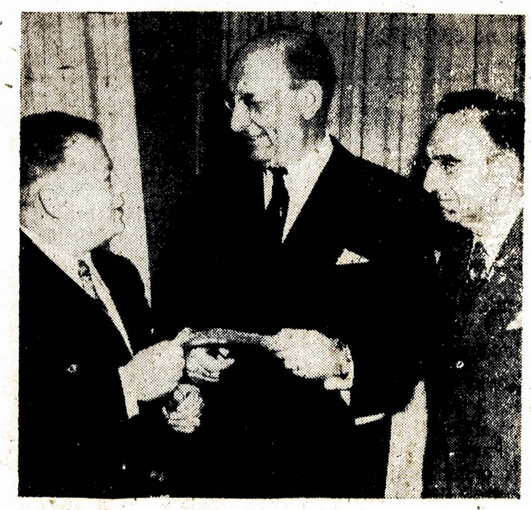

Garmentiečių unijos viršininkas David Dubinsky įteikia $250,000 United Jewish Appeal viršininkui Henry Morgenthau, Jr. Tai tos unijos narių aukos fondui siekiančiam visoje šalyje sukelti 250 milionų dolerių.

PASIGAILĖKITE MŪSŲ KUNIGŲ

Sunkiai griešija tie, kurie mano, kad mūsų kunigėliai tik skęsta turtuose be vargo ir rūpesčio. Tikrovėje jų klapatai daug didesni už paprastųjų žmonelių, kurie turi ne tik sau, bet ir kunigėliams duonutę uždirbti.

Tokioje nelaimingoje ir sunkioje padėtyje šiandien mums mūsų kunigėlius vaizduoja klerikališkos Lietuvių Žinios. Pasirodo, kad kunigai daugiausia nukenčia nuo savo prietelių ir draugų. Apsaugok dieve nuo jų mūsų nelaiminguosius kunigus.

Jei mano žodžiais netikite, pasiskaitykite Lietuvių Žinių redaktoriaus ašarojimą. Tiesiog per kruvinas ašaras jis pasakoja:

> Jei kunigas turėtų reikalą su atvirais priešais, kaip kad su komunistais, būtų vien graži kova, nes kovoti ir laimėti yra jo gyvenimas. Bet kada tenka susidurti su neaiškaus nusistatymo žmonėmis, kurie vienaip kalba akyse, kitaip už akių; viena ranka glosto, o antra duobę kasa; kurie sakosi nesą priešingi kunigui, juk ir į bažnyčią einą, o gal ir prie Sakramentų, bet tegul mus palieka ramybėje, tegul nesikiša į mūsų veikimą, mes ir be jo mokame gyventi. Žodžiu, kunigas laikomas įtartinu ir nepageidaujamu asmeniu.
>
> Toks jaunimas eina prie paniekinančio agnosticizmo (nepaisymo), o prie sąmoningo bigotizmo (aklumo). Šitos rūšies žmonės yra daug baisesni už atvirus priešus, nes, apgaulingu būdu, rasdami publikos pritarimą ir rėmimą, gali daug blogo padaryti. Priežodis sako: "Apsaugok, Dieve, nuo prietelių, nuo neprietelių apsisaugosiu aš pats!"

Kaip suderinti šitą nusistatymą su kunigo misija? Dalimi yra šių laikų liga, dalimi nupuolusio žmogaus sugedimas. Šiai klasei priklauso ir tie, kurie gerbia kunigą ir net turi prisirišimą, bet viešai jo vengia kaip raupsuotojo.

Čia slepiasi pražūtinga erezija, klaidinanti ir ištikimuosius katalikus, vedanti į antiklerikalizmą.

Ši yra viena iš skaudžiausių socialinių nelaimių. Šiandien norima kunigą pažeminti, išstumiant iš visuomeninio veikimo.

Kodėl šiandien kunigas tikinčiųjų nesuprantamas? Kaip galima tai atitaisyti? Kaip suderinti šventus dalykus su pasaulietiškais?

Kunigas, liaudies žmogus, moderniško gyvenimo sūkuryje gyvena kovodamas. Į jį žiūrima su nepasitikėjimu ir įtarimu. Tas apsunkina jo misiją, apkartina jo širdį. Jei jis reaguoja, tai jo širdis kruvinama: o jei tyli, tada sąžinė neduoda ramybės.

Kunigas daugiau kenčia nuo savo artimųjų, tariamų draugų, negu nuo priešų.

Pridėti nieko nebeturime. Tik vienas dalykas mums neaiškus: Jeigu jau taip sunkus yra kunigo stonas, tai kodėl nuo jo neatsikratyti? Kodėl taip kietai įsikibę to kunigavimo laikosi? Pasiūlyk kunigui Balkunui, arba kun. Krupavičiui, arba tam pačiam Lietuvių Žinių redaktoriui mesti šalin sutoną ir eiti prie dešrų gaminimo Chicagos skerdyklose, pamatysi, kokių priklodų iš jų susilauksi. Jie tau tiesiai pasakys, kad tave jau pats velnias apsėdo.

Salietis.

KAIP KELIAMAS DARBO IŠNAŠUMAS TARYBŲ LIETUVOJE

KAUNAS. — Fabrike, prie Garbės lentos susirinko darbininkų ir darbininkių grupė. Vyksta gyvas pasikalbėjimas.

— Ką čia bekalbėti, vis dėlto malonu matyti savo pavardę pirmūnų tarpe.

— Teisingai, — atsiliepia kitas, — mūsų pastangos pastebimos. Norisi dar geriau dirbti.

Mūsų fabrike Garbės lenta naujas dalykas. Mes ją neseniai įrengėme. Ir jau daugiau kaip 20 avalyninkų vardų įrašyta garbingon vieton. Pirmūnų tarpe — Pavočka, Mickevičiūtė, Ilgūnaitė, Staniulis, Gumbaras.

Fabrikinis komitetas visaip stengiasi, kad kolektyvas žinotų ne tik stachanovininkų vardus, bet ir jų darbo metodus. Šiuo tikslu fabrikinis komitetas kreipėsi į fabriko inžinierių Lugininą, prašydamas pateikti smulkų novatoriaus Pavočkos, pasiekusio labai aukšto darbo našumo, patyrimo technikinį aprašymą. Aprašymas buvo paskelbtas sieniniame laikraštyje ir kartu padaugintas rašomąja mašinėle. Profesinių sąjungų grupių organizatoriai paskaitė šį aprašymą darbininkams per gamybinius pasitarimus. Be to, fabrikinio komiteto buvo organizuoti cechų susirinkimai, per kuriuos žymusis avalynininkas Pavočka supažindino susirinkusius su savo darbo patyrimu. Dabar jau daugelis darbininkų, kaip, pavyzdžiui, Rentelis, Gumbaras ir kai kurie kiti, sekdami jo pavyzdžiu, taip pat aukštai pakėlė darbo našumą.

Visas mūsų masinis — gamybinis darbas turi vieną uždavinį — pasiekti tai, kad kiekvienas darbininkas ir kiekviena darbininkė, jei jie jau yra pasiėmę socialistinį įsipareigojimą, tai jau būtinai turi jį ir įvykdyti. Padedant aktyvui cechuose dažnai organizuojami socialistinių sutarčių ir individualių įsipareigojimų vykdymo patikrinimai. Tokia profesinės sąjungos organizuota kontrolė duoda savo teigiamus rezultatus.

Socialistinis lenktyniavimas padeda pasiekti gerus rezultatus. Fabrikas "Lituanika" prieš laiką įvykdė metinį planą, ne tik apimties, bet ir pagrindinio produkcijos asortimento atžvilgiu. Darbininkų ir darbininkių darbo našumas, palyginti su pereitais metais, padidėjo dvidešimt dviem procentais. Sumažėjo avalynės savikaina.

Profsąjunginė organizacija deda visas pastangas, kad socialistinis lenktyniavimas fabrike taptų labiau veiklus ir atneštų naujus laimėjimus Tėvynės labui.

E. Stanulytė

Tel Aviv. — Izraelis protestuoja, kad Transjordanas sudarė sau valdžią rytinėje Palestinoje.

IVAIRUMŲ PUSLAPIS

Liaukos Syvai, Kurie Ugdo ir Subrendusius ir Nusenusius

Padaryti gyvuliukams bandymai Californijos Universitete nurodo, kad ir subrendę ar senyvi žmonės dar galėtų augti.

To universiteto mokslininkai dr. Herbert M. Evans ir Hermann Becks paėmė subrendusias žiurkes ir, vartodami tam tikras kitų gyvulių liaukas (glandsus), užaugino žiurkes beveik antra tiek didesnes.

Subrendusioms žiurkėms ugdyti jie naudojo kitų gyvulių *pituitary* liaukas, esamas apatinėje galvos smegenų dalyje. Trumpiau pasakius, tai yra *posmegeninės* liaukos.

Mokslininkai išskyrė iš tų liaukų *augimo sultis.* Šias sultis jie leido subrendusioms žiurkėms į kraują, ir žiurkės nuolat augo ir augo iki pat gilios savo senatvės. Tokiu būdu jie ir išaugino milžiniškas, naujos rūšies žiurkes.

Kada tom žiurkėm buvo padaryta galas, tai pjaustant jų kūnus atrasta, kad jos tiktai amžium senos, bet kūnu vis dar jaunos.

Bandymui ir palyginimui buvo paimtos dvi grupės žiurkių, to paties amžiaus. Žiūrkės abiejose grupėse buvo pilnai subrendusios, tai yra, sulaukusios 192 iki 220 dienų amžiaus. Vienos ir kitos žiurkės todėl buvo jau nustojusios augti.

Vienai žiurkių grupei tyrinėtojai įleisdavo į kraują vadinamų augimo syvų, išsunktų iš posmegeninės gyvulių liaukos; ir šios žiurkės be paliovos augo, iki sulaukė 647 dienų amžiaus, — o tai jau labai gili žiurkės senatvė. Suprantama, kad jos būtų ir dar augusios, bet tada mokslininkai jas papjovė, kad galėtų ištirti visus vidujinius jų kūno organus.

Antra žiurkių grupė buvo lygiai taip maitinama, kaip ir pirmoji. Bet antrosios grupės žiurkėms nebuvo švirkščiama ugdančiųjų posmegeninių liaukų syvų.

Ir štai kas pasirodė.

Žiurkės, kurioms buvo leidžiama tie liaukų syvai į kraują, svėrė vidutiniai po 548 gramus — jos 288 gramais paaugo nuo subrendimo laiko iki paskerdimo.

Antrosios grupės žiurkės, negavusios ugdančiųjų syvų, vidutiniai svėrė tiktai po 288 gramus. Taigi nuo subrendimo iki papjovimo jos padiktėjo tiktai 59 gramais. daugiau riebalais, negu kuo kitu.

(Svaras turi 454 gramus.)

Kūnuose žiurkių, kuriom buvo švirkščiama ugdančios posmegeninės liaukos, pasirodė diržingi jauni raumenys, stambūs kaulai ir labai mažai riebalų.

Šių žiurkių kepenys (jaknos), skilvys, žarnos, širdis ir inkstai buvo dikčiai padidėję. Jos turėjo žymiai didesnius galvos kiaušus (kaukoles), stambesnį nugarkaulį, didesnes krūtines ir įvairius stambesnius kaulus. Šių žiurkių posmegeninės ir viršinkstinės liaukos taip pat daugiau svėrė, negu kitų žiurkių, kurioms nebuvo leidžiama ugdančios sultys į kraują.

Senesnieji Ugdymo Bandymai

Jau virš 30 metų įvairūs mokslininkai daro bandymus posmegeninių liaukų sultimis ugdyti subrendusius gyvulius ir žmones.

Po pirmojo pasaulinio karo vienas striukas pusamžis amerikonas milionierius išleido bent 100 tūkstančių dolerių, iki buvo paaugintas vienu coliu daugiau. Tūlai skerdyklai buvo užsakyta išiminėti posmegeninės liaukas iš papjautų jaučių galvų. Specialistas gydytojas spaudė sultis iš tų liaukų ir varė milionieriui senberniui į kraują.

Paskiau tokiomis liaukomis buvo paugdyti po vieną kitą colį cirkiniai nykštukai ("sorkių midžetai").

Bet tai buvo mišrios posmegeninės liaukos ir nebuvo žinoma, kuri ypatinga tų liaukų dalis ugdo subrendusius žmones bei gyvulius.

Tiktai pastaruoju laiku tapo grynai išskirta ugdančioji posmegeninės liaukos dalis. Tai šią dalį ir panaudojo Californijos Universiteto mokslininkai ir bandymais ant žiurkių įrodė, jog būtent ši liaukos dalis ugdo net subrendusį ir nusenusį gyvūną.

Ugdančioji liaukos dalis jau gana ištirta cheminiai; sužinota, iš kokių elementų ji susidaro. Dabar mokslininkai bandys dirbtiniai pagaminti ugdančiąją medžiagą. Jeigu jiems pavyks, tai bus geras dalykas, kuris galėtų silpnai augantiems vaikams padėti tinkamo ūgio pasiekti.

Antra vertus, kvaila atrodytų, jeigu trumpas ir surembėjęs mūsų pažįstamas imtų eikvoti pinigus, norėdamas dviem trim coliais "pakilti." Iš jo paaugimo ant senatvės juoktųsi vyrai, kvatotų ir jo pažįstama mergina, prie kurios jis mėgintų prisitaikyti. Jis neišvengiamai didžiuotųsi ir pabrėžtų, kad jis "jau ne mažiukas."

N. M.

Instrumentai Moksliniams Faktams Registruot Dideliuose Aukščiuose

Rakietos išneša mokslinius instrumentus iki 70 mylių aukštyn; tie instrumentai užregistruoja oro spaudimą, temperatūros laipsnį, visatinių spindulių tankumą ir tūlus kitus reiškinius. Su tokiomis užregistruotomis žiniomis instrumentai stipriose patalpose nukrinta žemėn, bet gana dažnai sudūžta arba kur nors taip įsminga, kad negalima jų surasti.

Juo daugiau vandens vartojama nuluptoms bulvėms virti, tuo daugiau jos praranda maisto vertės.

"GYVYBĖS EŽERAS" SOVIETŲ SĄJUNGOJ

Uralų kalnuose, Sovietų Rusijoj, yra vadinamas "Gyvybės Ežeras." Toks vardas jam duotas todėl, kad to ežero dumblas ir vanduo pagydo ligonius, kurie kitaip nepagydomi.

Kelis kartus pasimaudę Gyvybės Ežero dumble, pradeda vaikščioti ligoniai, kuriuos nervų bei sąnarių sugedimai ląikė prie lovos prirakinę pel ilgus metus, rašo sovietinis žurnalas Ogoniok.

Tas ežeras yra Moltajevsko apylinkėje, prie Sverdlovsko geležinkelio. Ežero dumblas per šimtmečius susidaręs iš įvairių gyvių supuvusių palaikų.

Vietiniai kaimiečiai nuo seniai žinojo ir naudojo Gyvybės Ežero gydomąją jėgą. Bet tiktai paskutiniais laikais mokslininkai ištyrė sveikatingąsias to ežero savybes.

Kaip jo dumblas gydo, buvo patikrinta ant 248 ligonių, kuriuos kankino skaudami raumenys, suirę nervai, sąnarių sugedimai, kraujagyslių ligos ir vidurių sukliurimai.

200 tų ligonių, pasimaudę Gyvybės Ežero dumble per tam tikrą laiką, visai išgijo arba žymia dalim pasveiko.

J. C. K.

ATOMŲ NAUDOJIMAS VAROMAJAI JĖGAI

Pereitą savaitę žinios iš Washingtono kartotinai aidėjo apie naujus atominius darbus.

Buvo pranešta, kad valdžia paskirs 500 milionų dolerių įrengti naujoms atominėms darykloms "vienoje vakarinėje valstijoje." Esą, tos daryklos gamins tokią atominę medžiagą, kuri duotų nuolatinę varomąją jėgą. Naujoji atominė medžiaga visų pirm taikoma kariniams lėktuvams ir karo laivams varyti. Suprantama, jog ta jėga būtų didis, bet pažabotas karštis.

Vienas Washingtono valdžios atstovas sakė, jog padaryta visa eilė labai svarbių atradimų atominei jėgai panaudoti kaip varikliui.

Admirolas Pew paskelbė, kad mokslininkai "artėja" prie išradimo tokio cheminio skysčio, kurį įleidus į kraują žmogus būtų apsaugotas nuo pragaištingų atominių nuodų.

Tokius nuodus skleidžia atominė plutoniumo bei uraniumo 235 medžiaga, leisdama *alfa, beta, gamma* ir *neutronų* spindulius. Ypač pavojingi gamma spinduliai, panašūs į X-spindulius, tik dar smarkesni ir landesni.

Taip žalingai spinduliuoja ir bet kokios atominės šiukšlės, dulkės bei garai.

Išradus atominę bombą, liko klausimas, kaip išvystyti ne sprogstamąją, bet ramiai veikiančią atominę jėgą, ir kokių prietaisų reikėtų šiai jėgai pakinkyti, kad ji tarnautų, girdi, "civiliniams, kasdieniniams žmonių reikalams."

Washingtono balsai gi dabar sako, kad ir ramioji atominė jėga taikoma kariniams tikslams.

Aišku, jog kol vedamas šaltasis karas, tai ir suvaldyta, ramioji atomų jėga bus aptvarstyta visokiomis slaptybėmis nuo "publikos," net ir nuo daugumos mokslininkų, kurie tiesioginiai nedalyvauja atominėje gamyboje.

J. C. K.

KIAULIŲ GANYMAS PATARNAVĘS ŠV. PATRICK'UI

Airijos žmonės, besirengdami Šv. Patrick'o šventei, gražiai nuprausia riebią kiaulaitę ir užriša jai žalią kaspiną ant kaklo. Mat, senasis airių padavimas sako, jog didysis jų šventasis ganė kiaules jaunose savo dienose. Ilgainiui Patrickas tapo Airijos apaštalu ir vyskūpu. Jis gimęs 372 metais ir miręs 460 m.

Mokslinis amerikonų žurnalas Science News Letter, apie tai rašydamas, sako:

— Nėra jokios gėdos, kad didysis airių šventasis buvo artimai susipažinęs su kiaulėmis.

Šv. Patricko gyvenimo istorija pasakoja, kad jis kilęs iš aukštos romėnų šeimos, bet jūrų plėšikai jį pagavo ir pardavė į vergiją Airijoj. Tuomet Patrickas buvo pristatytas kiaulių ganyti, kaip jaunas vergas.

Science News Letter tęsia:

— Kiaulių ganymas gali padėti suprasti, kodėl Šv. Patrickas buvo toks stiprus ir veiklus visą savo amžių.

Tų laikų kiaulės buvo liesos, greitos, kaip laukinės, o ne tokios, kaip šiandien nupenėtos, lėtos kiaulės.

Ganyti senovinės Airijos kiaules, išlaikyti jas nuo pasprukimo — tai buvo atletiškas darbas, reikalaująs stiprumo ir miklumo. Todėl Šv. Patrickas gavo pilnai geros mankštos atvirame ore.

Lietuviški Kiaulaganiai

Daugelis lietuvių yra ganę kiaules, vaikais būdami. Suprantama, jog tas užsiėmimas tyrame Lietuvos ore taipgi patarnavo jų sveikatai tolesniam gyvenimui. Vadinasi, nėra ko gėdytis kiaulaganystės.

Kiaulė paprastai laikoma nešvariu gyvuliu. Bet amerikiečiai kiaulių augintojai tvirtina, jog ir kiaulei geriau patinka švarus tvartas, negu priteršas.

Kad kiaulė varasos karštyj lenda į dumblą ir išsivolioja, tai dar ne įrodymas, kad ji visuomet mėgtų purvą.

Kiaulienos Maistingumas

Tokiu pat maisto kiekiu daugiau kiaulienos užaugināma, negu kito gyvulio mėsos. Todėl Kinijoj, kur stokuoja maisto - pašaro, žmonės daugiausiai augina kiaules, jei kurie išsigali.

Jeigu paprastas kinas klausia, ar valgei mėsos?, jis sako, ar valgei kiauliena?

Bet sveikatos sumetimais kiauliena turi būti ypač gerai išvirta ar iškepta.

Kas liečia maistingumą, tai svaras kumpio duoda antra tiek maisto kalorijų, kaip svaras jautienos steiko. O vitaminų kiauliena turi faktinai tiek pat, kaip jautiena.

Taigi neverta kiaulės per daug niekinti.

J. C. K.

KAIP BITĖS SUSIKALBA ŠOKIAIS IR ŽENKLAIS

Bitės turi savo kalbą, kaip atrado prof. Karl von Frisch, Austrijos mokslininkas, neseniai atvykęs į Jungtines Valstijas. Jis per 40 metų kantriai ir akylai tėmijo bičių papročius.

— Bitės susikalba ne liežuviu bei lūpomis, bet šokiais ir tam tikrais ženklais, — sakė prof. von Frisch, kalbėdamas Gamtinės Istorijos Muziejuje New Yorke praeitą savaitę.

Avilyje gali būti iki 70,000 bičių. Tarp jų bus kokios šešios ypač drąsios patiteės - darbininkės. Šios drąsuolės laksto plačiai ir toli, ieškodamos maisto. Sugrįžusios avilyn, jos savotiškai praneša kitoms bitėms - darbininkėms, kaip toli ir kurioj linkmėj užtiko gėles, turtingas saldžiomis sultimis - nektaru.

Bitės - atradėjos duoda tas žinias ypatingais šokiais. Apsisukimais ir krypavimais jos nurodo, kur link ir kaip toli lėkt, kad kitos bitės pasiektų maisto radinį. Sultingųjų gėlių atstumui pažymėti, atradėjos vartoja tam tikrą skaičių vingiavimų - raitymųsi šokyje.

Bitės atradėjos parsineša truputėlį kvapių sulčių nuo atrastų gėlių. Kitos bitės, tatai užuosdamos, sužino ne tiktai, kur lėkti, bet ir ko ieškoti.

Atradėjos pasilieka namie ilsėtis, kuomet bičių dauguomenė lekia sulčių-nektaro rinkti.

Bičių - atradėjų ženklus naudodamos, kitos bitės lengvai suranda pageidaujamas gėles net už dviejų mylių (amerikinių). Jos lekia prie nurodytų gėlių, nepaisydamos kitų gėlių, kurios pasitaikytų joms toje kelionėje.

Profesorius von Fritsch tatai patyrė, paženklindamas bites - atradėjas, tėmydamas, ką jos daro sugrįžusios, ir stebėdamas, kaip kitos bitės asiliepia į sugrįžusiųjų atradėjų šokius - ženklus.

N. M.

Vokiečiai Rakietų Meistrai Jungtinėse Valstijose

Jungtinės Valstijos po karo parsigabeno bent tūkstantį Vokietijos mokslininkų ir inžinierių, stačiusių naciams rakietas, robot-bombas ir gaminusių kitus naujovinius karo įrankius, — kaip buvo pranešta pirm dvejų metų.

Suprantama, jog dabar Amerika yra sutelkusi dar daugiau vokiškų karinių įnagių meistrų bei technikų.

Amerikos karininkai juos naudoja ypač kaip specialistus toli-lekiančioms rakietinėms bomboms išvystyti. ir tokiems rakietiniams lėktuvams ištobulinti, kuriuos galima būtų radijo bangomis vairuoti (kėravoti) nuo žemės, be žmogaus pačiame lėktuve.

Dirbtinis Mėnulis

Vokiečius lėktuvų-rakietų inžinierius amerikonai taip pat naudoja, stengdamiesi pastatyt tokį orlaivį, kuris paleistas erdvėn jau niekuomet nenusileistų, vadinasi, taptų dirbtiniu mėnuliu, amžinai lekiančiu aplink žemės rutulį.

Orlaivis turėtų būti pasiųstas erdvėn didesniu smarkumu, negu 25,000 mylių per valandą, kad jis pasiliuosuotų nuo žemės pritraukiančios jėgos (gravitacijos) ir jau visuomet keliautų aplink žemę, kaip mažiukas dirbtinis mėnulis.

V-2 Specialistas

Tarp vokiečių rakietinių specialistų, kurie Amerikai darbuojasi, yra ir Walther Riedel, gyvenąs Los Angeles apygardoj, Kalifornijoj.

Karo metu Riedelis buvo vyriausias nacių inžinierius ir direktorius Peenemuende's rakietiniuose fabrikuose, Pomeranijoj. Riedeliui vadovaujant, vokiečiai išvystė ir garsiąją lekiančiąją rakietą V-2.

Tokias milžiniškas rakietas naciai 1944 m. rugsėjo mėnesį pradėjo laidyti per jūros sąsiaurį į Londoną, už 64 mylių.

— Dabar Riedelis pašvenčia savo gabumus ir išsilavinimą, kad padėtų Amerikai pasistatyti dar didesnes ir mirtingesnes rakietines bombas, — rašo New Yorko Times korespondentas su pasididžiavimu.

Pasikalbėjime su tuo korespondentu praeitą savaitų Riedelis sakė:

— Linkui karo pabaigos Vokietija Peenemuendėje pasistatydavo po 30 V-2 rakietų per dieną, ir viso paleido Anglijon apie 2,000 tokių rakietų.

Ši rakieta lėkė tiktai 63 sekundas, vidutiniai apie mylią kas sekunda.

New Yorko Times korespondentas užklausė, ar Sovietų Rusija turi V-2 rapietų. Riedelis atsakė, jog turi.

Riedelio Pasakojimai

Toliau Riedelis ėmė kartoti paskleistus Amerikoje pasakojimus, kad rusai, girdi, naudojasi rakietiniais vokiečių išradimais. Sovietai, esą, atmaršavę į Peenemuende ir kitus rakietinius fabrikus, sučiupę daug žinių apie V-2 rakietas ir apie rakietinius lėktuvus, skraidančius be lakūno, tik pagal radijo nurodymus nuo žemės. Todėl, pasak Riedelio, Sovietai dabar gali pasistatyti bent po dvi lekiančiąsias V-2 bombas per dieną ir pasigaminti radijo vairuojamus lėktuvus, kuriuos "mes, vokiečiai ištobulinome."

Kas Pasinaudojo Vokiečių Išradimais

Riedelis tęsia senąją pasaką, būk Sovietai nebūtų galėję to padaryti, jeigu nebūtų pagrobę vokiečių išradimus,—nors visiems žinoma, jog Sovietai kare pirmiau pradėjo vartoti rakietinius pabūklus, negu vokiečiai.

Toliau Riedelis besikalbėdamas su N. Y. Times reporteriu, netyčia atidengė žymią dalį tiesos, kas atsitiko Peenemuendeje; sako:

— Kada Sovietų kariuomenė buvo tik 50 mylių nuo Peenemuendes, tai aš ir keli tūkstančiai kitų vokiečių mokslininkų pabėgome į vakarus (pas anglus-amerikonus).

Bet naciški rakietiniai mokslininkai ir iš pirmiau žinojo, kad sovietinė armija artėja. Tūkstančiai jų buvo iš anksto pasiruošę bėgti į vakarus ir nešti savo "gabumus ir išsilavinimą" amerikonams ir anglams — pasigerinti jiems.

Su tokia minčia galvoje jie, pirm sprukdami į vakarus, sunaikino fabrikų įrengimus ir rakietų - lėktuvų modelius, o dumdami pas anglus - amerikonus, išnešė jiems ir rakietinius vokiečių planus.

Taigi amerikonai ir anglai daug sykių daugiau pasinaudojo vokiečių mokslininkais ir išradimais, negu Sovietai. Šį faktą nejučiomis patvirtino pats Riedelis pasikalbėjime su New Yorko Times korespondentu.

V-2 Amerikoje

Amerikonai susigabeno ir šimtus vokiškų V-2 rakietų, kuriomis daro bandymus, ir stengiasi jas ištobulinti su vokiečių inžinierių pagalba.

Visi sugabenti Amerikon vokiečiai karinių įrankių mechanikai nuduoda esą dideli specialistai. Ir kodėl ne? Juk Amerika moka po kelis tūkstančius dolerių algos kiekvienam per metus, duoda jiem pagarbą ir žada amerikinę pilietybę.

Skraidymai Erdvėn

Todėl ir Riedeliui prisegtas ženklas, kuris skelbia, kad Riedelis — "fizikas rakietiniams skraidymams į erdves."

Riedelis pranašavo, kad palaipsniui taps išvystytas nenusileidžiantis orlaivis-dirbtinis mėnulis, o ilgainiui bus pastatytas ir toks orlaivis, kuriuo galima bus

(Tąsa 4-me pusl.)

APLINK ŽEMĘ PER 80 DIENŲ

Parašė **JULES VERNE** ★ Išvertė **J. BALČIKONIS**

3-12-49 —8—

(Tąsa)

Ir, atsisveikinęs su Fiksu, keleivis sugrįžo į laivą.

VII

DAR VIENAS IŠRODYMAS, KAD PASAS POLICIJAI NIEKO NEREIŠKIA

Policijos agentas paknopstoms nubėgo į konsulo biurą ir pareikalavo, kad jį tuojau įleistų.

— Aš turiu,—tarė jis konsului, — didelį pamatą spėti, kad vagis atvažiavo *Mongolija*.

Ir Fiksas papasakojo, ką jis kalbėjo su tuo tarnu dėl paso.

— Gerai, — tarė konsulas Fiksui, — ir aš norėčiau pamatyti tą vagį. Tik kažin, ar jis eis į mano biurą, jei jis bus tikrai pavogęs pinigus? Tokie žmonės nemėgsta likti pėdų paskui save, tuo labiau, kad paso vizavimas dabar jau nebėra verčiamas dalykas.

— Jei jis vagis gudrus, — atsiliepė Fiksas, — tai būtinai ateis.

— Ir savo pasą vizuos?

— Vizuos. Juk pasai ir tebėra geriems žmonėms varžyti ir piktadariams padėti pabėgti. Guldau galvą, kad jis ateis su pasu, bet tikiuosi, tamsta jo nevizuosi . . .

— Dėlko ne? Jei tas pasas bus tikras, — atsakė konsulas, — aš negalėsiu atsakyti vizuoti.

— Šiaip ar taip, man būtinai reikia jį suturėti, kol gausiu iš Londono įgaliojimą areštuoti.

—Tai čia jau tamstos dalykas, — atsakė konsulas Fiksui, — o aš negaliu . . .

Konsulas nebaigė sakyti. Kažkas pabeldė į jo kabineto duris, ir tarnas įvedė du svečius; vienas iš jų buvo tas pats tarnas, su kuriuo pirma kalbėjo seklys.

Tikrai tai buvo ponas ir tarnas. Ponas padavė pasą ir lakoniškai paprašė konsulo padėti vizą.

Konsulas paėmė pasą ir pradėjo su didele atidžia jį skaityti. Tuo tarpu Fiksas iš kabineto kertės žiūrėjo į svečią arba, teisingiau pasakius, ryte rijo jį akimis.

Pabaigęs skaityti, konsulas paklausė:

— Tai tamsta esi Filijas Fogas?

— Aš.

— O tas žmogus tamstos tarnas?

— Taip. Prancūzas, vadinasi Paspartutas.

— Tamsta važiuoji iš Londono?

— Taip.

— Kur?

— Į Bombejų.

— Gerai. Tamsta gal žinai, kad pasų vizavimas dabar nebeverčiamas ir mes nebereikalaujame jų rodyti?

— Aš tai žinau, — atsakė Fogas, — bet norėčiau, kad tamstos viza pažymėtų mano kelionę pro Suezą.

— Aš tai galiu padaryti.

Ir konsulas, padėjęs antspaudą ir pažymėjęs dieną, pasirašė pase savo vardą. Fogas užsimokėjo, kiek reikėjo, už vizavimą, šaltai atsisveikino ir išėjo su savo tarnu.

— O ką? — klausė policijos agentas.

— Atrodo labai teisingas žmogus! — tarė konsulas.

— Labai galimas daiktas, — atsakė Fiksas, — bet ne apie tai kalbu. Ar tamsta nepastebėjai, kad tas šaltakraujis džentlmenas visai panašus į vagį, kurio pažymius esu gavęs?

— Sutinku, bet tamsta žinai tai, kad visi pažymiai . . .

— Tegu ten kažkas būtų, bet aš jo nebeišleisiu iš akių, — atsakė Fiksas. — Man rodos, kad tarnas nėra toks gudrus, kaip jo ponas. Be to, jis yra prancūzas, jis neiškęs neišplepėjęs. Tuo tarpu sudieu.

Pasakęs tuos žodžius, seklys išbėgo ir ėmė visur ieškoti Paspartuto.

Išėjęs iš konsulo, Fogas davė kelis paliepimus tarnui ir sugrįžo į garlaivį. Ten, išsiėmęs knygutę, perskaitė šiuos užrašus:

"Išvažiavau iš Londono spalio 2 dieną, trečiadienio vakare, 8 val. 45 minutės.

"Atvažiavau į Paryžių spalio 3 d., ketvirtadienio rytą, 7 val. 20 min.

"Išvažiavau iš Paryžiaus ketvirtadienio rytą, 8 val. 40 min.

"Atvažiavau į Turiną per Mont-Senį spalio 4, penktadienio rytą, 6 val. 35 min.

"Išvažiavau iš Turino penktadienio rytą, 7 val. 20 min.

"Atvažiavau į Brindizį spalio 5, šeštadienio vakare, 4 val.

"Sėdau į *Mongoliją* šeštadienio vakare, 5 val.

"Atvažiavau į Suezą spalio 9, trečiadienio rytą, 11 val.

"Iš viso važiavau — 158½ valandų, arba 6½ dienų."

Fogo užrašų knygutėje buvo pažymėta — pradedant nuo spalio 2 iki gruodžio 21 dienos — mėnesiai, dienos ir valandos, kuriomis ateina traukiniai į svarbiausias stotis — į Brindizį, Suezą, Bombejų, Kalkutą, Singapurą, Hong-Kongą, Jokohamą, San-Franciską, Liverpulį ir Londoną; iš tų skaičių visados kiekvienoje vietoje buvo matyti, kiek jo laimėta arba pralaimėta, t. y. keliomis valandomis arba minutėmis anksčiau ar vėliau atvažiuota į tą daiktą.

Atvažiavęs į Suezą spalio 9, įrašė tą dieną į kelionės sąrašą. Jis nebuvo nei nusivėlinęs, nei pasiankstinęs.

Po to jis paprašė, kad jam pusrytį atneštų į kajutę. Miestas žiūrėti jam nerūpėjo: jis buvo iš tų anglų, kurie, važiuodami pro nepažįstamas vietas, paveda jas apžiūrėti savo tarnams.

VIII

PASPARTUTAS DAUGIAU GAL KALBA, NEGU REIKĖTŲ

Netrukus Fiksas pavijo Paspartutą, kuris ėjo krantu dairydamasis į visas puses.

— O ką, — tarė Fiksas, prisiartinęs prie jo, — ar jau pasas vizuotas?

— A, tai tamsta! — atsakė prancūzas. — Labai dėkui. Jau viskas padaryta.

— Tamsta dabar miestą žiūrinėji?

— Miestą, bet mes taip lekiame, jog man rodosi, kad mūsų kelionė tikras sapnas. Mes dabar Sueze esame?

— Sueze.

— Egipto žemėj?

— Egipto.

— Vadinas, Afrikoj?

— Afrikoj.

— Afrikoj! — atkartojo Paspartutas. — Tiesiog negaliu tikėti. Aš niekados negalvojau važiuoti toliau, kaip lig Paryžiaus, bet, kaip tamsta matai, atsitiko kitaip. Paryžių, tą puikiąją sostinę, man teteko matyti nuo ryto aštuntos dvidešimt minučių lig to paties ryto devintos keturiasdešimt minučių iš karietos langų, smarkiai lyjant, kai važiavau iš Šiaurės į Lijono stotį! Labai gaila! Kad būčiau sustojęs, būčiau daug gerų daiktų pamatęs.

— Vadinas, tamstos labai kur skubinatės? — paklausė policijos agentas.

— Aš — ne, tik mano ponas baisiai skubina. Gerai sakai, aš dar turiu nupirkti kojinių ir marškinių! Mes išvažiavome be jokių daiktų, tik vieną maišą kelionei suspėjome pasiimti.

— Aš tamstą nuvesiu į krautuvę, kur visko galėsi gauti.

— Nebežinau, — atsakė Paspartutas, — kaip tamstai ir bedėkoti už gerumą!

Ir abudu kartu nuėjo. Paspartutas vis šnekėjo.

— Svarbiausia, — kalbėjo jis, — kad tik aš nenusivėlinčiau į garlaivį.

— Dar daug laiko yra, — atsakė Fiksas: — dabar pati dvylikė.

Paspartutas išsiėmė savo didelį laikrodį.

— Kaip dvylikė? — atsiliepė jis. — Dabar lygiai penkiasdešimt dvi minutės po devintos!

— Tamstos laikrodis vėlinasi, — pastebėjo Fiksas.

— Mano laikrodis? Laikrodis, kuris man teko iš senelio tėvo? Jis ir penkių minučių nenukrypsta per metus. Tai tikras chronometras!

— Aš matau, kas yra, — atsakė Fiksas. — Tamstos laikrodis eina Londono laiku, o Suezo laikrodžiai eina beveik dviem valandom anksčiau už Londono. Nustatyk jį vietiniu laiku.

— Pasukti mano laikrodį, — sušuko Paspartutas, — niekados!

(Daugiau bus)

Jūrų Šalis

Rašo **A. Kelbergas**

Estija — jūrų šalis. Iš trijų pusių ją plauna Baltijos jūros vandenys. Laivo denis daugeliui salų bei pajūrio krašto gyventojų yra antrieji namai. Ir dažnai, tik senatvėj jūreivis apsigyvena žemėje.

Buržuazinė Estija buvo jūreiviui pamotė. Laivų savininkai mokėjo labai mažą algą. Darbo diena jūroj truko 12 valandų. Jūreivis arba kūrikas, gaudamas kokius 50 - 60 kronų mėnesiui, 35 - 40 kronų turėjo mokėti už maistą, pirktis darbui drabužių ir išlaikyti likusią namie šeimą. Bet net šitomis pusiau vergiškomis sąlygomis darbas gauti buvo nelengva. Tarp Estijos jūreivių buvo daug bedarbių. Daugelis prityšių jūreivių palikdavo gimtinę ir ilgus metus plaukiojo užsienio laivuose.

Pradžia naujojo gyvenimo

Tarybų valdžios metais jūreiviams prasidėjo naujas gyvenimas. Išnyko bado ir nedarbo baimė. Tarybų Estijos prekybinis laivynas teikia darbą visiems jūreiviams, rūpinasi naujų kadrų ugdymu. Taline tuoj po karui atidaryta nauja jūrininkystės mokykla. Ji ruošia tolimojo plaukiojimo šturmanus, mechanikus, laivų statytojus, radistus. Mokslas čia nemokamas. Be to, kursantai gauna nemokamą maistą ir aprangą, aprūpinami bendrabučiu. Būsimuosius jūreivius moko prityrę dėstytojai. Kas vasarą pravedami pratimai. Visas apmokymo kursas trunka 4 metus.

I ir II klasės jūreiviams bei kūrikams paruošti atidaryta Jūrininkystės mokykla, kur taip pat sudarytos visos sąlygos sėkmingai mokytis.

Darbo sąlygos ir atlyginimas už darbą

Pasikeitė ir darbo sąlygos garlaiviuose. Estijos prekybiniame laivyne, kaip ir bet kuriose tarybinėse įmonėse, veikia tarybiniai įstatymai. Griežtai laikomasi 8 valandų darbo dienos. Visi pašaliniai darbai bei viršvalandžiai jūreiviams apmokami papildomai. Jūreiviai turi numatytas laisvas dienas ir kas metai apmokamas atostogas.

Šalia darbo užmokesčio jūreiviai gauna valstybės sąskaiton puikų maistą. Be to, viršijus pervežimų planą pagal tonažą ir pagal tonas-mylias įgulos gauna premijų, kurios kartais didesnės už gaunamą darbo užmokestį. Plaukiant užsienyje prie darbo užmokesčio ir premijų dar pridedami priedai užsienine valiuta. Taip, pavyzdžiui, garlaivio šturmanas gauna mėnesiui 1200 rublių, nemokamą maistą, premijinių ir 60 dolerių užsieninės valiutos. Tokiomis sąlygomis jis labai gerai gali išlaikyti šeimą ir dar atidėti į taupomąją kasą.

Visiškai pasikeitė buitinės jūreivių sąlygos. Visi garlaiviai turi erdvias švarias kajutes. Visam ekipažui tris kartus per mėnesį nemokamai išduodami asmeniniai pataliniai baltiniai. Visuose laivuose yra pirtys bei dušai. Radijas tvirtai įėjo į jūreivių buitį. Laivininkystėje nėra nei vieno laivo be radijo. Jūroj niekas nesijaučia atitrūkęs nuo gimtinės. Politinės naujienos, muzikos radijo transliacijos, kurių klauso visa Tarybų šalis, klauso ir kiekvienas jūreivis kur jis bebūtų jūroje.

Kultūrinis jūreivių gyvenimas

Laivuose yra bibliotekos, muzikos instrumentai, šachmatai, nauji laikraščiai ir žurnalai.

Visa tai nepanašu į ką tik praslinkusią, bet dar gyvą atmintyje, praeitį, kai vienintėlis jūreivio džiaugsmas tebuvo miegas tarp dviejų sargybų purviname laivo patalpoje, arba girtuokliavimas uosto smuklėje.

Naujos gyvenimo sąlygos sukūrė naują požiūrį į darbą, į savo specialybę. Visuose laivuose išsiplėtojo socialistinis lenktyniavimas. Atsirado stachanovininkai — savo darbo meistrai, gamybos novatoriai. Laivynas gerai pažįsta pirmūnų kapitonų Murdvee, Leemeto, Siakio, Kongos, Lilepruno, bocmanų — Klipuso ir Viahnauso, mašinisto Melderio ir daugelio kitų vardus.

Plano pravedimas

Laivininkystė reguliariniai vykdo gamybines užduotis. 1948 metų planas buvo įvykdytas 104,4 proc. pagal tonažą ir 135,8 proc. pagal tonas-mylias. Tarybų Estijos prekybinis laivynas sparčiai didina savo laivų skaičių ir tonažą. Po karui kapitaliniai atremontuoti garlaiviai "Minna" "Aurania," "Piarnu." Remontuojamas "Eseterand." Be to, naujų laivų statybos sąskaiton, žymiai padidėjo kabotažinio plaukiojimo laivyna. 1948 metais Saaremaa saloje Trijgyje buvo nuleista į vandenį stambi škuna "Saaremaa," Piarnu —škunos "Lidija Koidula" ir "Kalev."

Per pokarinio penkmečio metus atkurtos visos prieškarinės kabotažinio plaukiojimo linijos. Taip pat salų veikia reguliarinis susisiekimas. Vis didesnę reikšmę kabotažiniams laivams įgyja uostas Loksa, iš kur Talino naujoms statyboms eina statybinės medžiagos.

VYNO GAMYBA TARYBŲ SĄJUNGOJE

Tarybiniai vynuogininkai ir vyndirbiai pokariniais metais daug pasidarbavo, kad atstatytų vokiškųjų fašistinių grobikų sugriautus tūkstančius hektarų vynuogynų, kad pakeltų iš griuvėsių daugelį vyndirbystės įmonių ir išleistų dešimtis milijonų butelių gerų vynų. Nūnai pačiame įkarštyje žinomos visai šaliai gamyklos Abrau - Diurso atstatymas. Eilė cechų jau perduota eksploatacijon. 1949 metais įmonėje bus padėta trimečiam išlaikymui per milijoną butelių aukštos kokybės šampano. Vienas stambiųjų vyndirbystės kombinatų "Masandra" šiais metais žymiai padidins kolekcinių vynų leidimą.

1948 m. perduota eksploatacijon Rostovo šampaninių vynų gamykla gamybiniu pajėgumu trijų milijardų butelių per metus. 1949 metais įmonė pradės leisti šampaną su naujais ženklais. "Raudonasis", "Cimliansko putojantis". Baigta taip pat Leningrado šampano vynų gamyklos pirmosios eilės statyba.

1949 metais taip pat pradės veikti stambiausia Tarybų Sąjungoj šampaninių vynų gamykla Tbilisy. Jos gamybinis pajėgumas —keturi milijonai butelių per metus.

Tarybinės vyriausybės nutarimu įkurti nauji šampaninių vynų kombinatai: Ukrainoje, Azerbaidžane, Armėnijoj, Kazachijoj ir Kirgizijoj.

1949 metais žymiai padidės stalo ir specialių rūšių vynų leidimas, kurių pareikalavimas itin didelis tarybinių vartotojų tarpe, kaip "Činaudali", "Napareuli", "Teliani", "Movane" ir kiti. Činaudali gamyklos (Kachetijoj), pastatytos prieš 60 metų, pajėgumas žymiai padidintas.

Vienas pagrindinių vyno tiekėjų yra Azerbaidžano trestas. 1949 m. jis duos 25% produkcijos daugiau, negu buvo išleista praėjusiais metais. Čia žymiai padidės tokių vynų leidimas, kaip "Kara - Čanach", "Kiurdamir", "Akstafa" ir kiti.

Žymiai padidės taip pat ir konjakų leidimas.

Pastaraisiais metais surinktas geras vynuogių derlius. Jų paruošta 47 proc. daugiau, negu 1947 m. Tai leidžia TSRS vydirbystės pramonei išplėsti vynų asortimentą ir pagerinti jų kokybę. 1949 metais šalis gaus vynuogių vyno, šampano ir konjakų 30 procentų daugiau, negu 1948 metais.

Nūnai tarybinėse vyndirbystės gamyklose montuojami šaldytuvai. Platus šalčio taikymas vydirbystėje prisidės keliant produkcijos kokybę.

Tolesniam šampano bei konjakų gamybos išvystymui 1949 - 1952 metais vyndirbystės rajonų kolektyviniuose bei tarybiniuose ūkiuose bus užveista per 40 tūkst. hektarų šampano bei konjako rūšių vynuogynų, o taip pat išauginta šimtas septyni milijonai vynuogių daigų.

P. B. A.

VOKIEČIAI RAKIETŲ MEISTRAI JUNGT. VALSTIJOSE

(Tąsa nuo 3-čio pusl.)

nuskristi į Marsą bei kitas planetas.

Bet toje pranašystėje nieko naujo. Sovietų žurnalai jau seniai spausdina savo mokslininkų straipsnius apie būsimus ateityje lėkimus į planetas. Yra Sovietų Sąjungoj išleista ir mokslinių knygų, išdėstančių, kokius atradimus reikės padaryti, kad galima būtų žygius atlikti tarp žemės ir kitų planetų.

J. C. K.

CHARLES J. ROMAN

Laidotuvių Direktorius

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St.
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Poplar 4110

Paul Gustas Funeral Home,
INC.
354 MARCY AVENUE, BROOKLYN 6, N. Y.
Skersai gatvės nuo Armory
LIETUVIS LAISNIUOTAS GRABORIUS
Telefonuokite dieną ar naktį
EVergreen 7-4774

Naujai išdekoruota šermenų koplyčia, kur šeimos patogiai gali atiduoti paskutinę pagarbą savo mylimiesiems prakilniuose namuose be ekstra išlaidų

Du kambariai šermenim, dideliš puikiai įruoštas kambarys pasikalbėjimam ir parūkymui.

Asmeniški aptarnavimai suteikiama šeimom sulyg pareikalavimo. Mūsų telefonas niekad nemiega.

August Gustas
BELTAIRE FLORIST
Lietuvis Kvietkų Pardavėjas
6762 FOURTH AVĖ., BROOKLYN 20, N. Y.
(Kampas 68th St.)

Atsitikime varduvių, sukakčių, sirgimų, šermenų ir tt., telefonuokite:
SHoreroad 8-9330

Ir Gustas jums tuojau pristatys gėlių bukietą ar vainiką, ko jūs reikalausite.

Specialistai Pritaikymui
Šermenims, Vestuvėms ir Bankietams

Užsakymus taipgi galima priduoti per PAUL GUSTAS FUNERAL HOME, Inc., 354 Marcy Ave., Brooklyn, N. Y.

LICENSES
WHOLESALE AND RETAIL
Beer, Wine, Liquor

NOTICE is hereby given that License No. RL 8178 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 3622 Quentin Road, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
PATRICK DOYLE

NOTICE is hereby given that License No. RL 5788 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 3601 Church Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
HERMAN SWEEDLER & ISIDORE JAFFEE

NOTICE is hereby given that License No. RL 9915 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 2668 Atlantic Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
ALEXANDER OBIDA

NOTICE is hereby given that License No. RL 1114 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 201 Wyckoff Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
LOUIS MARN

NOTICE is hereby given that License No. RL 1101 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 161 — 5th Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
JOHN J. McHUGH
Lincoln Tavern

NOTICE is hereby given that License No. RL 5702 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 1018-1061 Ocean P'kway, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
NICHOLAS SCANDORE
Parkville Amusement Center

NOTICE is hereby given that License No. RL 1017 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 239-41 Kingston Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
BERNARD TRACEY
dba Kingston Inn Bar & Grill

NOTICE is hereby given that License No. RL 3096 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 765 Washington Ave., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
AGNES RANDALL

NOTICE is hereby given that License No. RL 876 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 382-4 — 68th Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
ALEXANDER PETER COUFAS

NOTICE is hereby given that License No. L 1868 has been issued to the undersigned to sell wine & liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 286 Ridgewood Ave., Borough of B'klyn County of Kings, to be consumed off the premises.
KOLBA WINES & LIQUORS

NOTICE is hereby given that License No. L 5290 has been issued to the undersigned to sell wine & liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 566 Lorimer St., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
DANIEL J. SCOTTI & DANIEL E. RICCIANO
dba Lorimer Liquors

NOTICE is hereby given that License No. RW 495 has been issued to the undersigned to sell beer and wine at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 6326 — Avenue N, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
ADOLPH KOLB

NOTICE is hereby given that License No. L 5411 has been issued to the undersigned to sell wine & liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 511 — 17th St., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
THOMAS C. BRESMAHAN & COLLINS R. SMITH
Tom Collins Liquor Store

NOTICE is hereby given that License No. GB 2005 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 165 Greenpoint Ave., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
STEPHANS HUSKO

NOTICE is hereby given that License No. RL 5658 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 145 Engert Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
LOTTIE NURKEWITZ

NOTICE is hereby given that License No. RL 1755 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 8608—3rd Ave., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
PATRICK CARNEY
dba Carney's Bar & Restaurant

NOTICE is hereby given that License No. L 5170 has been issued to the undersigned to sell, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 275-275A—79th St., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
EDWARD J. & HENRY T. ZEGARSKI
dba Z-Bros. Liquor Store

NOTICE is hereby given that License No. RL 1098 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 2029 Pitkin Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
FRANK SULENSKI

NOTICE is hereby given that License No. RL 4810 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 2029 Pitkin Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
WILLIAM T. O'SULLIVAN

Viename akre geros žemės galima užauginti iki 1,500 svarų saulėgrąžų sėklų, o iš jų galima pagaminti apie 400 svarų valgomojo aliejaus.

A. L. D. L. D. REIKALAI

IŠ LLD KUOPŲ VEIKIMO KANADOJE
Vajus

Kaip žinia, mūsų Draugijos Centralinio Komiteto yra paskelbtas vajus gavimui naujų narių į Lietuvių Literatūros Draugiją. Tačiau LLD Kanados Veikiantis Komitetas, nuodugniai apdiskusavęs plačiosios Kanados kuopų skirtingas darbų sąlygas, priėjo išvados paimti kiek skirtingą laiką nuo CK, t. y. **skelbti vajų gavimui naujų narių į Lietuvių Literatūros Draugiją Kanadoje nuo kovo 15 d. iki gegužės 15 d.** Bet jei kurios kuopos bus gavusios ar gaus naujų narių prieš paskelbtą vajaus laiką, vistiek gautieji nariai bus priskaityti prie bendros kvotos.

Kuopų valdybos, veikėjai ir aktyvieji mūsų garbingos kultūrinės apšvietos organizacijos nariai ir narės, pasirūpinkite, kad jūsų kuopoje būtų tinkamai pravestas vajus, įtraukiant kuo daugiau lietuvių darbininkų į šią kultūrinę organizaciją.

Taipgi lietuviai ir lietuvės, gyvenantieji Kanadoje, kurie mylite pažangą, kultūrą, mylite skaityti, lavintis, o dar nepriklausote šiai draugijai, tapkit nariais, įstodami į artimiausią LLD kuopą, ar tiesioginiai pavieniu nariu į LLD Kanados Veikiantį Komitetą. Laike vajaus nėra įstojimo. Narinės mokestys — $1.65 į metus, o jei daugiau tos pačios šeimos narių priklauso prie Draugijos, tai kiti moka tik 40 c. į metus. Už tai jūs gaunate gerą knygą kiekvienais metais ir trimėnesinį politikos ir dailiosios literatūros žurnalą "Šviesą."

Stokite dabar nariais į Lietuvių Literatūros Draugiją.

★

Suvažiavimas

Mūsų Draugijos kuopos Kanadoje seniai turėjo savo atstovų suvažiavimą. Kanados Veikiantis Komitetas nutarė šaukti LLD kuopų atstovų suvažiavimą "Labor Day," t. y. rugsėjo 3 ir 4 d., Toronto mieste.

Plačiau apie suvažiavimą vėliau bus rašyta spaudoje ir laiškais. Tuo tarpu kviečiam kuopas išsireikšti dėl laiko ir vietos, ar visoms kuopoms patogus laikas ir vieta Toronto mieste?

★

Duoklės ir Aukos

Pradžioje metų kai kurios kuopos labai puikiai pasirodė su narinių duoklių mokėjimu, tai geras žingsnis. Kartu reikia pažymėti, kad šiais metais kuopos labai gražiai pasirodo ir su aukomis Centro Komitetui dėl knygų leidimo fondo.

Duoklių mokėjime ir aukomis pavyzdingomis kuopomis pasirodė sekančios:

21 kp., Windsor, Ont., sekretorius S. Kunsaitis prisiuntė gerą pluoštą narinių duoklių, savo dalį dėl suv. fondo ir aukų knygų leidimui $8.85.

46 kp., Ottawa, Ont., sekretorius M. Bielinis prisiuntė visų narių (išskiriant vieną) duokles.

47 kp., Montreal, sekretorius A. Morkevičius pridavė pluoštą užsimokėjusių narinių duoklių, dalį dėl suv. fondo ir atskirų narių aukų knygų leidimui $8.45.

69 kp., Lethbridge ,Alta., sekretorius F. Kazokas prisiuntė visų narių (išskiriant vieną) narines duokles.

113 kp., Hamilton, Ont., sekretorius J. Shaynauskas prisiunntė didesnę pusę narinių duoklių ir aukų knygų leidimui $10.00 .

122 kp., Cadomin, Alta., sekretorius J. Kundrot prisiuntė visų narių duokles ir aukų knygų leidimui $5.00.

152 kp., Red Lake, Ont., sekretorius M. Deedas prisiuntė visų narių (išskiriant vieną) narines duokles, savo dalį suv. fondui ir aukų knygų leidimui $4.40.

162 kp., Toronto, sekretorius A. Karosas prisiuntė pluoštą narinių duoklių, $16 suv. fondan ir knygų leidimui —$53.85.

217 kp., Winnipeg, Man., sekretorius V. Lepeška prisiuntė gerą dalį savo kuopos narinių duoklių.

Virš minėtųjų kuopų nariai, kurie dar nepasimokėjote savo narinių duoklių, pasistenkite tuojau tai padaryti, kaip kad kiti jūsų draugai ir draugės padarė. Juo labiau tos kuopos, kurios dar nieko nesate prisiuntę, pasekite puikų pavyzdį kitų kuopų, pasimokėkite savo narines duokles laiku ir nepamirškite paremti suvažiavimo ir knygų leidimo fondus.

J. LESEVIČIUS,
LLD KVK Sekr.
P. O. Sta. "D," Box 44,,
Montreal 22, Que.

Martin Larson, narys AFL Teamster'ių Lokalo 975-to, dirbąs Minnesotos firmai, tapo pripažintas "driver of the year." Jis išvairavęs sunkvežimį 18 metų be nelaimės. . .

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Telšių Kolektyviečiai

TELŠIAI, 48. XII. 29.—Apskrities kolektyviniuose ūkiuose vyksta susirinkimai. Juose svarstomi pirmojo Respublikinio kolektyvinių ūkių valstiečių suvažiavimo priimtieji nutarimai. Čia daug naujo pasakė savo pranešimuose suvažiavimo delegatai.

Ypač gyvai vyko susirinkimas Telšių valsčiaus "Lenino keliu" kolektyviniame ūkyje. Kalbėjęs susirinkime kolektyvinio ūkio pirmininkas, kolektyvinių ūkių valstiečių suvažiavimo delegatas, Šornelis, papasakojo, kokių didžių laimėjimų pasiekė respublikos kolektyviniai ūkiai.

—Pas mus yra visos sąlygos pasiekti pirmūnų lygį, — pasakė artelės nariams Šornelis, —tik reikia stipriai sutelkti visas jėgas.

Pirmininko žodžius karštai parėmė kolektyvinio ūkio brigadininkas Kryževičius. Jis čia pat, susirinkime, kvietė visus kolektyvo narius aktyviai dalyvauti socialistinėse lenktynėse rengiantis pavasario sėjai.

—Ateinančių metų derlius, —sakė jis,—sprendžiamas jau dabar.

Kolektyvo nariai vieningai palaikė delegatų siūlymus ir nutarė dar sausio mėnesio pradžioje paruošti sėjai reikalingą sėklos kiekį, o iki vasario 15 dienos atremontuoti ir padidinti žemės dirbimo įrankių parką.

Pirmojo Respublikinio kolektyvinių ūkių valstiečių suvažiavimo priimtieji nutarimai taip pat buvo svarstomi "Tarybų Lietuvos," "Vienybės," "Raudonosios žvaigždės," "Naujojo gyvenimo" ir eilėje kitų apskrities kolektyvinių ūkių.

"Tarybų Lietuvos" kolektyvinio ūkio pirmininkas Žorys, kalbėdamas susirinkime, pasiūlė iškviesti į socialistines lenktynes dėl aukštų derlių gavimo kaimyninio "Naujo gyvenimo" kolektyvinio ūkio narius. Šį pasiūlymą vieningai parėmė visi artelės nariai ir iš karto ėmėsi darbo. Dalis laukininkystės brigados narių pradėjo rengti sėklą pavasario sėjai. Siekdami aukštų derlių, jie nutarė dalį turimos sėklos iškeisti į veislinę, ir dėl to tučtuojau kreipėsi į apskrities grūdų paruošų kontorą. Kiti artelės darbininkai sparčiai remontuoja įrankius. Dalis jų jau parengta ir sukrauta į atskirą patalpą.

Paspartino pasirengiamuosius pavasario sėjai darbus ir "Naujo gyvenimo" kolektyvas. Šios artelės nariai, socialistinių įsipareigojimų skatinami, pasiryžo nenusileisti kaimynams ir taip pat atitinkamais darbo laimėjimais pagerbti Lietuvos KP VI suvažiavimą.

★ ★ ★

Savais Įrankiais

Kauno geležinkelininkų mokyklos Nr. 3 kolektyvas savomis jėgomis pasigamino stakles senoms nudėvėtoms dildėms atnaujinti.

Vilniaus amatų mokykla Nr. 2 pasigamino stakles slankmačių ir mastelių liniuočių padalinimams įkirsti, o taip pat stakles senoms dildėms perdirbti. Šitos, dvi amatų mokyklos aprūpina ne tik savo kolektyvus matavimo priemonėmis ir dildėmis, bet ir kitas mokyklas.

A. Arlauskas.

★ ★ ★

Gydytojų Pasitarimas

VILNIUS, 48. XII. 26.—Daugiau kaip 100 gydytojų dalyvavo Vilniuje vykusiame respublikiniame odos - veneros ligų gydytojų pasitarime.

Dėmesio centre buvo d-ro B. Levino pranešimas apie tarybinės dermatologijos ir venerologijos pasiekimus ir apie įžymius dermatologijos ir venerologijos laimėjimus respublikoje.

Diskusijose dėl pranešimo pasisakė Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Klaipėdos, Panevėžio, Zarasų, Trakų, Kaišiadorių, Švenčionių, Joniškio vendispanserių darbuotojai.

Įdomų mokslinį pranešimą padarė Centrinio Maskvos odos - veneros ligų mokslo-tyrimo instituto atstovas profesorius Veinas.

★ ★ ★

Įvykdyti įsipareigojimai

ŠIAULIAI, 48. XII. 29. — "Rūdės" medžio apdirbimo kombinato kolektyvas įvykdė savo įsipareigojimus. Pirma laiko įvykdęs met. planą, kombinatas pagamino viršum uždavinio produkcijos už 50,000 rublių ir sutaupė valstybei 400,000 rublių.

Kombinato kolektyvas prisiėmė naujus padidintus įsipareigojimus — racionalizacijos ir papildomų įrengimų pastatymo sąskaita padidinti kėdžių cecho pajėgumą du kartu ir perduoti eksploatacijai naują kėdžių montavimo cechą.

★ ★ ★

Į Socialistinį Lenktyniavimą

ŠILUTĖ, 48. XII. 29.—Lentpjūvės kolektyvas prisiėmė konkrečius įsipareigojimus. Visuotiniam darbininkų susirinkime įsipareigota atremontuoti iki 1949 m. sausio 1 d. garo mašiną ir inžektorių, suvažiavimo dienai užbaigti miško medžiagos išpiovimo dviejų mėnesių planą.

"Šilutės" lentpiūvės dirbantieji VI-jo suvažiavimo garbei iškvietė socialistinių lenktynių Rietavo lentpiūvės ir Šilutės spirito varyklos kolektyvus.

MONTREAL, CANADA

Pasekmingas Pajų Balius

Kovo 12 d. įvyko vyrų pajų balius, ruoštas Point St. Charles svetainėje. Nors tą dieną oras buvo labai blogas, bet svečių atsilankė nemažas būrys, kurie pasivaišinę skaniais "vyrų" iškeptais pajais ir kitais valgiais, išgėrę kavutės, labai gražioj nuotaikoj praleido laiką.

Sveikintini rengėjai, kad jie surengė šios rūšies pasilinksminimo vakarą, tai yra, kad buvo apsieita be stiprių gėrimų. Linkėtina, kad ir ateityje panašių vakarienių būtų surengta.

Kaip visada, taip ir šį kartą, be dd. J. ir E. Braknių didelės ir nuoširdžios talkos, surengimui šio baliaus, neapsieita. Drg. J. Rutelionis, vietinis šio distrikto biznierius, visada geromis sąlygomis aprūpina rengėjus savo produktais ir prisideda darbu. Drg. F. Šuplevičius, tai kitas šio distrikto biznierius, irgi gražiai pasitarnauja, ar tai palinksmindamas, ar kitokiu būdu. Pagelbėjimui vyrams priruošti šį pajų balių, gražiai pasidarbavo A. Aleksandravičienė ir M. Rimkuvienė.

Rengėjai prašė išreikšti nuoširdžiausią padėką visiems, kurie prisidėjo darbu, ir svečiams už jų atsilankymą.

★

Koncertuos Vilijos Choras

Šios kolonijos lietuvių mylimas Vilijos choras ruošiasi koncertui, kuris įvyks kovo 27 d. (sekite pačių choristų pranešimus apie vietą ir laiką). Koncertas bus sudėtingas ir gražus. Šios kolonijos lietuviai jau iš kalno nuoširdžiai kviečiami šiame koncerte dalyvauti.

Mūsų Ligoniai

Jau labai ilgas laikas, kai serga Feliksas Niaura. Jis bedirbdamas odų dirbtuvėje susižeidė ir užsinuodino ranką. Feliksas yra naujas lietuvis ateivis, kuris atvažiavo iš Vokietijos pereitais metais.

Kovo 9 d. susirgo D. Gurdauskienė . Ji randasi Victoria ligoninėj. Ligonė serga tulžies liga. Liga yra sunki ir pavojinga. Ši ligonė plačiai montrealiečiams žinoma, nes dažnai matoma Vytauto Klubo svetainėje darbuojantis.

Kovo 9 d. susirgo J. Kaušakienė. Ligonė randasi savo namuose. Kokia liga serga, neteko sužinoti

Šiais metais ypatingai labai daug žmonių serga įvairiomis šalčio ligomis, k. t. gripu, plaučių uždegimu ir tt. Šiuo laiku su šalčiu labai sunkiai kamuojasi dd. J. Rutelionis ir A. Liokaitis. Abu ligoniai šios kolonijos lietuviams plačiai žinomi.

Linkiu sergantiems greitai pasveikti, o sveikieji visuomet turėkite mintyj sergančiųjų neužmiršti — juos atlankyti, nes ligoniams didžiausia paguoda, kada juos ligoje aplanko.

Korespondentas.

Naujas sulfa vaistas *sulfamylon* gydo nuo ausies "varvėjimo."

Ellis Islande Vestuvės

Seniau į Jungtines Valstijas atvykusiam sūnui Harry Methner šiaip taip pavyko gauti leidimą apsivesti Ellis Islande, kad ten uždaryti pervažiuojantieji iš Shanghajaus į Izraelį jo tėvai galėtų matyti. Pervažiuojančių per mūsų šalį į miestą neišleidžia.

Po Fulton St., New Yorke, atidarytas 90 pėdų ilgio koridorius, jungiąs Independent Chamber St. stotį su Hudson Terminal (Hudson Tubes) pastatu. Lig šiol reikėjo iš tos stoties į tubes eiti lauku. Kainavęs $125,000.

J. J. Kaškiaučius, M. D.
530 Summer Avenue,
Newark 4, N. J.
HUmboldt 2-7964

GERI PIETŪS!
Kada norite gerų pietų, kreipkitės į
Lorimer Coffee Shop
Frank Domikaitis
Savininkas
417 Lorimer Street
Laisvės Name
Brooklyn, N. Y.
Kvepiančiai keptos ir virtos mėsos valgiai. Taipgi daržovių ir pieninių valgių gražus pasirinkimas.

TELEPHONE STAGG 2-5043

RES. TEL. HY. 7-8681
MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS) LAISNIUOTAS GRABORIUS
FUNERAL HOME
ALBERT J. BALTON-BALTRUNAS, Manager
(Laisniuotas Balsamuotojas)
Liūdėsio valandoje kreipkitės pas mus
Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą
Puikiai Įrengtos Dvi Koplyčios, Duodamos Mylimiems Pašarvoti Dovanai
660 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.

LAISVĖS SPAUSTUVĖ
GALI JUMS PATARNAUTI
Laisvės spaustuvė atlieka visokius spaudos darbus. Draugijoms, bizniams ir asmenims galime atspausdinti viską, kas tik jums yra reikalinga iš spaudos darbų.
Draugijos, kuriom yra reikalingos konstitucijos knygelė, tuojau kreipkitės į Laisvės spaustuvę. Darome vertimus iš anglų į lietuvių ir iš lietuvių į anglų kalbas.
Taipgi padarome visokius spaudos darbus draugijų parengimams. Nesivėlinkite su užsakymais. Mažiau rūpesčio iš anksto atlikus savo pareigas.
Popieriaus trūkumo jau nėra, Laisvės spaustuvė gauna visokio popieržio, kokio tik reikalinga jūsų spausdinimams. Ką tik turite spausdinimui, kreipkitės į Laisvės spaustuvę.
Laisvės spaustuvėje atliktu darbu būsite patenkinti. Kainos už spaudos darbus Laisvės spaustuvėje yra prieinamos.
Reikalu spaudos darbų rašykite:
LAISVĖ
427 Lorimer St., Brooklyn 6, N. Y.

M. J. ŠVILPOS
Mostys — Nepaprastai Svarbios Mostys!
Laikraščių skaitytojams nėra naujiena girdėti apie Švilpos mostis, nes yra pastebėję daug sykių garsinant jas. Bet ar visi bandėte joms pasinaudoti? Dėlko ne? Dėlto, kad nenorite tikėti jų sekminga pagalba. Jei netikite ir nenorite jų pabandyti, tai patys sau darote skriaudą. **Meldžiu atkreipti atydą į šį patarimą:** Ar jūs ligoti ar sveiki, vistiek jums yra naudinga visada turėti savo namuose **M. J. Švilpos Miracle Ointments, 5 rūšių,** kurios prašalina keletą dešėtkų įvairiai pasireiškusių skausmų.
No. 1-M J. Svilpa's Mostis nuo dantų ir smegenų (gums) nesveikumo. Tuoj pagelbsti. **Kaina 50c. ir $1.**
No. 2-M. J. Svilpa's Salvo for-External Pains. Ši mostis prašalina skausmus nuo kojų, rankų, pusiau sprando, sąnarių ir muskulų sustingimą. Persišaldymą ir aštrų kosulį. **Kaina $1.**
No. 3-M. J. Svilpa's Miracle Salve for Skin Irritation. Tai mostis, kuri pagelbsti nuo įvairių odos ligų kaip tai: Rash, Athlete's Foot, Sinus, sužeidimą. (Tik ne vėžio ligas). Kiekvienas turėtumėt įsigyti. **Kaina $1.**
No. 4-M. J. Svilpa's New Discovery Salve for Itching Skin and Poison Ivy. Ši mostis greitai prašalina įvairius odos niežėjimus. **Kaina $1.**
No. 5-M. J. Svilpa's New Discovery Salve for Piles. Ši mostis naujai išrasta, kuri greit prašalina Piles (varvančias ar ne) be pjaustymo Pagelbės, jei tik vartosite pagal nurodymą prie mosties dėžutės. Tuoj įsigykite. **Kaina tik $2.**
Siųsdami užsakymus, kartu prisiųskite ir money orderį ar čekį. Iš Kanados reikia pridėt 25c ekstra Siunčiame ir C.O.D., reikia pridėti 30c pašto ženkleliais. Adresuokite:
M. J. ŠVILPA
P. O. Box 73, Sta. A
Hartford 6, Conn.
Hartfordiečiai galite pirkti pas E. Beirs (vaistinėj), 158 Park St., arba pas Zembą, 168 Sheldon St.
(Adv.)

Egzaminuojam Akis, Rašome Receptus
Darome ir Pritaikome Akinius

Drs. Stenger & Stenger
Optometrists
394-398 Broadway
Brooklyn, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

PEIST LANE DRUGS, Inc.
405 SO. 4th ST.,
Cor. Hewes St.
BROOKLYN, N. Y.
Visoklausi vaistai, kosmetikai kūdikiam reikmenys, įvairūs daiktelial, ligonių kambariui reikmenys už griežtai žemas kainas.
RECEPTŲ SPECIALISTAI.
MAX PEIST, Ph. G.,
EDWIN LANE, Ph. G.
Tel. EVergreen 7-6238

F. W. Shalins
(SHALINSKAS)
Funeral Home
84-02 Jamaica Avenue
Opposite Forest Parkway
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves
$150
Koplyčias suteikiam nemokamai visose dalyse miesto.
Tel. Virginia 7-4499

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Bildingų Priežūros Darbininkams Pridėjo Algos

Arbitracinėse derybose tarp unijos ir didžiųjų pastatų savininkų, tarpininkaujant valdinei valstijos Tarpininkavimo Tarybai, apie 12,000 darbininkų gaus po apie $3.50 algos priedo pradedant balandžio 21-a, rokuojant 7.4 nuošimtį. Ir bus priimami į Blue Cross ligoje pašalpos planą.

Nuosprendis paliečia tik apie 2,000 pastatų. Kiti apie 13,000 darbininkų, dirbančių apie tūkstantyje miesto centro pastatų, dar neturi sutarties. Tačiau tikimasi, kad vieniems gavus, kitiems bus lengviau gauti ypatingai dėl to, kad tas priedas dabartiniame brangume skaitomas menku priedu.

Pastatų tūlų darbininkų algos tebėra apgailėtinai menkos. Vidutinė alga, sudėjus didžiausias ir mažiausias kartu, yra $47.11. Nesunku aprokuoti, ant kiek vargana yra mažiausioji, kuomet skaitomų mechaniškų darbų darbininkų — pastatų prižiūrėtojų ir keltuvų operatorių algos nesiekė aukščiau $52.58. Tūli tebedirbo už $43, o ne unijiniuose pastatuose ir už mažiau.

Valstijiniai Taksai Bus Didesni

Valstijos seimelyje šiomis dienomis diskusuojamas taksų klausimas. Gubernatorius Dewey reikalavo juos padidinti. Seimelis, taipgi kontroliuojamas jo paties, irgi reikalavo taksus padidinti, bet nuleisti 10 nuošimčių nuo Dewey'o reikalaujamos sumos.

Taipgi tebebuvo diskusuojama kelti ar nekelti po centą taksų ant galiono gasolinos. Dewey reikalavo kelti, seimelis prisibijo motoristų, gal balsuosiąs nekelti. Centas pridėtų 20 milionų dolerių per metus pajamų.

Majoras Airių Parade

Šv. Patrick'o dienos parade ant 5th Ave. maršavo ir majoras O'Dwyer. Iš šapų ir ofisų be kliūčių atleidinėjo norinčius maršuoti. Policijos ir spaudos duomenys, kurie visuomet didina tokių paradų skaičius, sako, kad maršavę 80,000.

Kitas šio parado patronas, duobkasys Spellmanas, paradą stebėjo nuo Šv. Patrick'o katedros laiptų.

Williamsburge, 218 N. 9th St., apdegė namukas, dabar buvęs tuščias.

Pasitaupykite 27-tą Pobuviui Su Draugais Paukščiais

Per dešimtmečius artimai santykiavę su draugais Vincu ir Anastazija Paukščiais šimtai brooklyniečių nenorės išleisti juos iš Brooklyno bent dar kartą nepasimatę.

Pasimatymui šimtų asmenų su dviemis šeimyniškai reikėtų išleidžiamiesiems praleisti tam ištisas savaites, gal mėnesius. Gi persikraustant net iš vieno buto į kitą labiausia stokuoja laiko. Juo labiau laiko stokuoja tam, kurį sąlygos veda persikelti į kitą miestą.

Draugai Paukščiai ne už ilgo išsikels į Philadelphiją. Su jais pasimatymo draugiškas pobuvis — pietūs pietų laiku —įvyks už savaitės sekmadienį, kovo 27-tą, gražiojoje Liberty Auditorijoje. Įžanga nemokama.

Kviečiami visi norintieji su draugais Paukščiais pasimatyti, smagiame bendrame draugų pobuvyje praleisti su jais popietį.

Išleistuvių Komisija.

Nepaprastas Masinis Mitingas Gardene 27-tos Vakarą

Madison Square Gardene įvykstantieji masiniai mitingai, šaukiami liaudies organizacijų, visuomet būna įdomūs. Tačiau šis, rengiamasis National Council of the Arts, Sciences and Professions, bus įdomesnis už visus tuomi, kad čia dalyvaus daug ne vien tik vietinių mokslo ir meno srities piliorių, bet ir svečiai iš viso pasaulio.

Tarpe jau pasižadėjusių dalyvauti tame mitinge yra garsusis Tarybų Sąjungos kompozitorius Dmitri Šostakovičius, kurį, sakė Amerikos spauda, tarybinė valdžia nerizikuotų išleisti Amerikon. Dalyvaus iš Anglijos mokslininkas J. D. Bernal ir aktorė Patricia Burke; iš Jugoslavijos medikališkos srities autoritetas dr. Andrija Stampar; Čechoslovakijos religinėje srityje vadas kunigas Josef Hromadka, ir daugelis kitų įžymybių.

Tikietai, nuo 60 c. iki $3.60, jau parduodami tos organizacijos raštinėje, 49 W. 44th St., New York 18, N. Y.

Įvažiavo, Bet Išvažiuoti Negalėjo

Brooklynietis Bernhardt Thompsen taip smagiai važiavo, kad įvažiavo į stovinti aliejaus sunkvežimį prie 3rd Ave. ir 7th St., Brooklyne.

Sunkvežimis nepaklausė užleisti kelio, bet įvažiavusiojo mašinos frontas įlinko kaip blynas, suspaudė Thompseno kojas. Jį paliuosavo policija štangomis atkėlusi nuo jo kojų įlinkusį auto frontą.

Pavasaris su Blanketu ir Žvakėmis

Oro kontrolis, matomai, bus pametęs savo kalendorių, nes kovo 18-tą, tik dviemis dienomis pirm oficialės pavasario pradžios, pridengė miestą blanketu sniego virš pustrečio, o vietomis ikį 4 colių storio. Iš karto tirpęs nuo stogų sniegas, lašėjęs, sriuvenęs, nupuolusioje iki 24 laipsnių temperatūroje sušalo į žvakes.

Šeštadienio rytą oras tebebuvo šaltas, gatvės apledijusios.

Oficialės pavasario pradžios tikėtasi kovo 20-tą, 5:49 po pietų.

Panaikino Mokytojų Pavaduotojų Leidimus

Didžiojo New Yorko mokyklų viršininkas dr. William Jansen vienu mostu nubraukė 8,000 mokytojų pavaduotojus nuo mokytojų sąrašo. Sako, būk jie neužvadavo mokytojų jau nuo 1945 metų. Kiti šiek tiek užvadavusieji 12,000 palikti.

Dėl ko jie neužvadavo? Jau pats faktas, kad randasi nuo 1945 metų rugsėjo mėnesio nedirbusių nei dienos arba dirbusių tiktai po dieną ar kelias, kad jie nepakviesti pastoviai mokytojauti, kuomet mokytojų taip stokuoja, rodo, kad švietimo departmento viršininkai bandė juos išvaryti iš profesijos, o likusius perkrauti darbu.

Kas iš mūsų galėtų išgyventi po 3-4 metus ar daugiau be darbo laukdamas būti gatavu ant pašaukimo už kelerių metų tai vienai dienai?

Rengiant šalį karui, matomai, mokytų žmonių mums nereikia. T-as.

VAIKAI IŠGELBĖJO

Už tai, kad ji dar gyva, Mrs. Margaret Kaner, Greenvale, L. I., gyventoja, yra dėkinga kaimynų vaikams, žaidusiems arti jos namų. Būdama nuo juosmens žemyn sugipsuota, ji negalėjo gelbėtis namuose ištikus gaisrui. Vaikų šauksmas atkvietė susiedijoje dirbusius darbininkus, kurie ją išnešė iš pavojaus.

ŠUNŲ SAVININKAMS

Jūsų šuo gali sutaupyti jums doolerį! Kaip? Jeigu atnaujinsite leidimą dabar, iki balandžio 30-tos, gausite jį už $1. Po tos dienos turėsite mokėti $2. New Yorko įstatymai reikalauja, kad kožnas šuo būtų laisniuotas, jeigu jis čia apgyvendinamas. Visame didmiestyje šunų giminė nemaža: 291,018 pernai turėjo leidimus.

Bandęs pareiti namo per langą, kad neišbudinti šeimos, newyorkietis O'Sullivan, naktinis darbininkas, nukrito du aukštus iar nusilaužė rankų riešelius.

Įkaltintus Meilužių Žudyme Pargabeno Teisti Long Islande

Raymond Fernandez, 34 metų, ir jo meilužė Mrs. Martha Beck, 29 metų, pargabenti iš Michigan į LaGuardia stotį lėktuvu, o iš ten nuvežti į Nassau County kalėjimą. Jie bus teisiami Mineoloje, Nassau apskrityje, kur, kaip sako kaltinimas, jie papildė pirmą iš žinomų žmogžudysčių.

Juos kaltina Valley Stream miestelyje nužudžius Mrs. Janet Fay, našlę, kuri buvo iš Albany atvažiavusi pas Fernandez, kaipo pas sužadėtinį, gyvenantį sykiu su "seserim."

Stotyje juos pasitiko vietinė policija ir psychiatristas daktaras Perry Lichtenstein, kuris tėmijo ir užrašinėjo jų elgseną tikslu paruošti raportą apie jų proto sveikatos stovį.

Jeigu Turite Didelius Namus, Jums Pagelbės

Gubernatorius Dewey pasirašė bilių, kuriuomi leidžiama New Yorko miestui pratęsti iki birželio 1, 1950 metų, netaksavimą tų pajamų, kurios išleidžiamos pataisoms namų — pagerinti šildymą ir švarą.

Įstatymas paliečia tik turinčius didesnius namus (multiple dwellings), kuriuose išduodi butus kitiems. Bet jeigu turi tik bakūžę sau gyventi, iš jos nedarai pelno, gali sau sveikas ir šaltoje ar kaip kitaip primityviškoje gyventi. O jei nenori prastai gyventi ir neturi ištekliaus pataisyti, turi "pilną laisvę" iš jos išeiti, stubelę palikęs bankui už mortgičių. T-as.

NORĖJO BAUSTI TĖVUS

New Yorko Valstijos Senatas atmetė Ten Eyck bilių, kuris reikalavo teismiškai kaltinti ir bausti tėvus už jų vaikų prasikaltimus.

Miestas Džiaugiasi Konvencijomis

Neseniai paskelbtame New Yorko Konvencinių Svečių Biuro raporte buvo pranešta, kad pernykščiai (1948) metai buvo gausiausi konvencijų svečiais nuo 1939 metų, kurie buvo Pasaulinės Parodos metais.

Pernai mūsų didmiestyje įvyko 649 konvencijos, į kurias atvyko 2,184,572 asmenys, 421,760 iš jų registruoti delegatai. 1939 metais įvyko 728 konvencijos.

Apskaičiuota, kad konvencijų delegatai, svečiai ir kiti su jais atvykstantieji atveža miestan praleisti apie bilioną dolerių kas metai.

Jeigu būtų pastatytas sumanytasis naujasis Madison Square Gardenas, kuriame talpintųsi ir didžiosios parodos greta konvencijų ir jų masinių mitingų, miestan patektų dar 50 milionų dolerių daugiau, sako biuro viršininkai.

Berniukų Banda Apdaužė Kitą Grupę

Neturinčių organizuoto, prižiūrimo užsiėmimo jaunukų grupė užpuolus (taip sako apmuštieji) kitą, mažesnę grupę, 4 berniukus ir bent vienam iš jų pavojingai apdaužę galvą, o kitam uždėjo "juodą akį" Central Parke.

Apmuštieji yra 15-kamečiai, vaikai turčių, gyvenančių ties parku 5th Ave. ir Park Ave. rezidencijose.

Jaunukų motinos skundėsi, kad per eilę metų įvyksta tarp jaunukų tokių muštynių. Jos sako, kad jos nekartą reikalavusios palaikyti parkuose to departmento ar policistus prižiūrėtojus parkuose tvarkos, bet tas nepadaryta.

Embassy Newsreel Teatre, Broadway ir 46th Street, kovo 18-tą pradėjo rodyti (greta žinių) filmą "On Stage," ištraukas ant Broadway esamų scenos veikalų, tarpe tų "Red Gloves," "Anne of a Thousand Days," ir kitų.

Pėstininkas Pabaudė Važiuotąjį

Teisėjas Rothenberg nutęsė taksiko vairuotoją Robert E. Jones pasimokėti $50 pabaudos už neleidimą pėstininkams praeiti. Teisėjas sakėsi pats ne kartą turjs staiga šokte šokti per pusę gatvės, nes pasikeitus trafiko signalams automobilistai važiuoją tiesiog ant žmonių, neleidžiant jiems pabaigti ramiai pereiti gatvę.

Railway Express Agentūra buvo pradėjusi dirbti užstreikuotą darbą prie West Side Terminal su viršininkais ir ekstra pagelbininkais. Bet unija tuojau pristatė masinį pikietą ir viršininkai ir talka žvirbliais išlakstė.

Kritęs 6 Aukštus Kūdikis Gyvena

Dviejų metų mergytė Martha Combs kaip nors iškrito iš apartmento 6-me aukšte, New Yorke. Ji nukrito ant krūmokšnių tvorelės. Krisdama susitrenkusi ir apsibraižusi, bet daktarai sako, kad ji gyvens.

SKELBKITĖS LAISVĖJE

BROOKLYN
LABOR LYCEUM
DARBININKŲ ĮSTAIGA
Salės dėl Balių, Koncertų, Bankietų, Vestuvių, Susirinkimų ir tt. Puikus steičius su naujausiais įtaisymais.
KETURIŲ BOLIŲ ALLEYS
Kainos Prieinamos.
949-959 Willoughby Ave.
Tel. STagg 2-3842

Pasinaudokite gera proga įsigijimui labai reikalingų daiktų savo namams:
Radios - Television - Refrigerators
Washing Machines - Electric Appliances
Gas & Combination Ranges
ILARDI CO. 895-897 Broadway Brooklyn 6, N. Y.
JOSEPH N. ZAYAN, Rep.
Kurie užeis su šiuo skelbimu, gaus nuolaidą kainose.
EVergreen 8-2439-2240

ZUPP'S BAR 411 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Joseph Zeidat Jr., prop.
NAMŲ GAMINIMO VALGIAI KASDIEN
DEGTINĖS - VYNAI - ALUS
Telefonas EVergreen 4-7729
TELEVISION

Joseph Garszva
Undertaker & Embalmer
Manager
JOHN A. PAULEY
Licensed Undertaker
231 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 8-9770

GYDYTOJAS
S. S. Locket, M. D.
223 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Valandos: 1—2 dienom, 6—8 vakarais
Ir Pagal Pasitarimais.
Telefonas EVergreen 4-0203

Peter KAPISKAS
BAR & GRILL
Degtinės, Vynai ir Alus
RHEINGOLD
BEER & ALES
32 Ten Eyck St.
Tel. EVergreen 4-8174
Peter Kapiskas

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
Laidotuvių Direktorius
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172

DANTŲ GYDYTOJAS
Dr. A. Petrika
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
Valandos: 9—12 ryte, 1— 8 vakare
Penktadieniais uždaryta

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
GERAI PATYRĘ BARBERIAI

JOSEPH BALTAITIS
BAR & GRILL
518 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Geri Valgiai laukia jūsų visada
DEGTINĖS, VYNAI IR ALUS
Atskiras Kambarys Grupėms ir Šeimoms
Telefonas EVergreen 4-9407
TELEVISION
SHUFFLE BOARD

LITUANICA SQUARE
RESTAURANT
Catherine Augustine & Frank Sanko
SAVININKAI
PUIKIAUSIA LIETUVIŲ RESTAURACIJA BROOKLYNE
PAUKŠTIENOS PIETŪS SEKMADIENIAIS
Kiekvieną dieną yra didelis pasirinkimas visokių valgių
ATDARA DIENĄ IR NAKTĮ 7 DIENAS SAVAITĖJE
282 UNION AVENUE BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9612

Jane Wyman ir David Niven naujoje komiškoje filmoje ne už ilgo pradėsimoje rodyti Strand Teatre, New Yorke.